

૪૮૮૬

સાર્વજનિક દિલિપ સેન ગાયન. પ્રથમ ભાગ.

રચીને પ્રસિદ્ધ કરનાર,
પરબતસંગ હમીરસંગ ગરાસીયા.
તથા
દામોદર પ્રાણજીવન પ્રોહીત.
દોહરો.

રેની રીપુ ઉદય થતે, કમલ પ્રકૃતીત થાય;
તેમ અતિ આ ગાયને, આનંદ ઉર ઉભરાય.

પહેલી આવૃત્તી ૧૦૦૦ પ્રત.

આ પુસ્તક સબંધી સર્વે હક સને ૧૮૬૭ ના રૂપ
મા આકટ પ્રમાણે રજીસ્ટર કરાવી કર્તાએ પોતાને
સ્વાધિન રાખેલા છે. માટે કર્તાની રજા સિવાય
કોઇ પણ માણસે છાપવું અગર છપાવવું નહિ.

અમદાવાદ

ધીકાંટે યુનિયન પ્રિન્ટિંગ પ્રેસ.

સંવત ૧૯૪૭ સન ૧૮૯૧

કીમત ૪ આના.

દોહરો.

આ પૂસ્તક વાંચો પ્રેમથી, તન પ્રકૃલીત થાય;
સોખીલા જન સર્વને, આનંદ ઉર ઉભરાય.
છે જુગ કીંમત એહની, નથી વધારે દામ;
લો મુલ આપી મીત્ર સૌ, જરસે આવે કામ.
ખાવ પીયો ખૂબ વાવરો, પરમારથમાં દામ;
અતે જતું એકલાં, જરસે આવે કામ.

અર્પણ પત્રીકા.

ધર્મ ધુરિધર પ્રૌઢ પ્રતાપી નેકનામદાર
ઠાકોર શ્રી ૭ રણમલસીંગજી દાલતસીંગજી.

સ્થળ, મીયાગામ કરજન.

રાગ ઇંદ્રસલામાં ગવાતી ઢમનો.

નેક નામદાર સીર-છત્રહો તમે,
પ્રેમ પ્રગ્ન પ્રતે પૂર્ણ-કોઈ ના દમે. ૧
રાજનીતી રામ જસી-ચાલે રૂડી પેર.
રૂડો ધર્મ આચરે-આનંદ ઘેર ઘેર. ૨
ધન્ય માત ધન્ય તાત-આપનાં કહુ,
અચળ કીર્તિ જામે-આ વસુધામાં બહુ. ૩
વધારવાને વિદ્યા વેલ-આપ દીલ ભમે,
સંહારજો હે ઈશ શત્રુ-એમના નમે. ૪
કષ્ટ સૌ ઈલાપતી-સૂત મીત્ર કાપશો,
રણમલસીંગ આપ-ઉત્તેજન આપશો. ૫
રૂડા ગુણવાન ચીત-જ્ઞાનમાં રમે,
અર્પુછું હું અંધ-આપને તે આસમે. ૬

લી. પ્રેમાંકીત સેવક.

પરબતસંગ હુમીરસંગ.

તથા દામોદર પ્રાણજીવન, ઝણાર.

અર્પણ પત્રીકા.

મહેરબાન મુશ્મી રા. રા. ઉધરાતદાર સાહેબ

દલપતસંગ રામભાઈ.

સ્થળ-ઝણાર ઉર્ફે શાહાબાદ.

હરિગિત છંદ.

રળીઆમણું શાહાબાદ ને, †સીરોમણીમાં શોભતા;
નરનાર તારાએ કદી, દલપત પ્યારા આપતા;
આ પ્રથમ સાર્વજનિક ને, દિલપસન ગાયન સારથી;
અર્પણે પૂસ્તક આપને, પરબત અતિસે પ્યારથી. ૧

લી. આપનો પ્રેમાંકીત સેવક.

† સૌથી શ્રેષ્ઠ.

પ્રસ્તાવના.

દાહરો.

ગરારાંધ સાથે લડ્યો, લીમસેન નીરવાણુ;
શ્રમ જાણે બીજો નહીં, કૃતા સુત પ્રમાણુ. ૧
શ્રમ જાણે ચીર બેચીયા, દુર્યોધન ભિમાન;
તમ પુસ્તક રચવા તણો, જાણે શુભ વિદ્વાન. ૨

સાર્વજનીક દીક્ષ પસન ગાયન પ્રથમ ભાગ. આ પુસ્તક અમોઝે આગળ છપાવવાનો તુરંગ કરેલો પણ તે કેટલાક કારણોને લીધે નીપજી કરેલો પણ હાલ અમોઝે આ ઉપરના નામનું લઘુ પુસ્તક મહાદેવજીની કૃપાવડે બહાર પાડ્યું છે.

આ પુસ્તક અમોઝે અમારી સાધારણ શક્તી પ્રમાણે બનાવેલ છે તેમાં દરેક વર્ગના સારી રીતે લાભ લઈ શકે એવો અમારો ખાસ અભિપ્રાય છે.

આ પુસ્તકમાં જેવા કે ગરબી, હુમરી, ગઝલ, લાવણી, પદ, હોરી, કાશી, સામેરી, મનહર, ઈંદ્રવીજય, લલીત, માતમ, માઢ તથા રાશલીલાનાં ગાયન વીગેરે તરેહવાર રાગ દાખલ કરેલ છે. તે એવા હેતુથી નહીં કે લોકો અમને કવી કહે પણ કવીતામાં અમારાજ મનને આબેહુય આનંદ હોવાથી કુરસદની વેળાએ બનાવેલી છે. તેમાં કેટલીએક કવિતા મારા પ્રીય મીત્ર રાજમાન રાજેશ્રી વ્યાસ નાથાભાઈ મૂળજીના આગ્રહથી રચેલી છે. વાઙાશીનોરના વતની મે. સુ. રા. રા. જેહાલાલ દામોદર જણેર સ્કુલમાં માસ્તર થઈ આવ્યા તે વખતે હું એમના હાથ નીચે આસીસ્ટન્ટ હતો તે હાલ પણ હું તે પોતે ઘણીજ સરસ કવીતા બનાવતા.

(૬)

તેમના આગ્રહથી માફ મન પણ કવિતા રચવામાં પ્રેરવાયું
તેથી હું તેમનો અતી આભાર માનું છું.

વિનંતી પૂર્વક આ પુસ્તકમાં જે અમારાથી કલમ દોષ
થયો હોય તો તે વાંચનાર સાહેબો દરગુજર કરશેાળ.

અંતરૂતી.

અનુક્રમણિકા.

વિષય	પૃષ્ઠ
દેવની સ્તુતિ	૧
સરસ્વતીની સ્તુતિ	૧
ગણપતીની સ્તુતિ... ..	૧
આરતી પ્રાર્થના... ..	૧
અંબાજીની સ્તુતિ... ..	૨
ઈશ્વરનું રમરણ કરવા વીધે... ..	૩
પીયુ પરદેશ જવાથી તેની સ્ત્રીનો વીલાપ... ..	૪
શ્રી કૃષ્ણને ગોપીની વિનંતી... ..	૪
રણછોડજીની સ્તુતિ... ..	૫
શ્રી કૃષ્ણ રાસલીલા... ..	૬
ગોપી શ્રીકૃષ્ણને કહેછે... ..	૭
શ્રીનર્મદાજીની સ્તુતિ... ..	૮
વંઝાસ્ત્રીની ઇશ્વરને અરજી	૯
કળેકું ન કરવા વીધે	૧૦
ગોપી શ્રીકૃષ્ણજી મહારાજને કહેછે	૧૧
આઠવાર	૧૩
શ્રી કૃષ્ણને ગોપીની વિનંતી—	૧૩
સૂરતમાં થયેલી આતસઆજીનું વર્ણન... ..	૧૫
જીવને ઉપદેશ	૧૬
હરી વીના કોઇ સાચું નથી... ..	૧૭
પંદર તીથી	૧૮
ગોપી અને કૃષ્ણનો સંવાદ	૧૯
જંભોર ઉર્ફે શાહાબાદની અદભૂત આગનો ગરબો.	
તરેહવાર રાગથી	૨૧
રણછોડજીની પ્રાર્થના	૨૮
ભાથીજીના ગુણનું વર્ણન	૨૯

દુષ્ટ નરવીષે.....	૨૯
કુભારજી સ્ત્રીવીષે...	૨૯
જીવને ઉપદેશ...	૩૦
કર્મ વીષે...	૩૧
મહીમાતાનો ગરબો...	૩૧
શ્રી ભાથીજીનો ગરબો	૩૩
હિત શીક્ષા	૩૪
મનને શીખામણુ	૩૬
ઈશ્વરનું સ્મરણુ કરવાવિષે...	૩૮
ભાથીજીની સ્તુતી વિષે	૩૫
રસીક ગાયન ઇંગ્રેજ વાજનીચાત્ર	૪૦
હોરીઓ...	૪૦
આજકાલના કવી વીષે...	૪૭
ઈશ્વરનું સ્મરણુ કરવા વીષે....	૪૧
હરી વીના સર્વ જીવુછે	૪૪
દુનુમાનજી સીતા પ્રતે કહેછે તે વીષે	૪૫
ઓછવના રાગનાં રસીક પદો...	૪૫

દેવની સ્તુતિ. મંગળાચરણ.

દાહરા.

નમું સરસ્વતી સારદા, ગણપત લાગુ પાય;
અથ આ પુરણ પામવા, શ્રી હરી કરજો સ્થાય. ૧
પંડીતને પ્રણમી કહું, કહું કવી કરજોડ;
શ્રી ગુરને ચર્ણનમું, કોઈમાં દેશે ખોડ. ૨

સરસ્વતીની સ્તુતી.

શીખરણી વૃત.

સુનો માતા મારી, વિનતિ કરું છઠી મુખ થકી,
નથી સકતી મારી, ગણના હું ગુણની કરું શકી;
ધરામાં પામું હું, યશ અતિત કરો સુભમતી,
દયા લાવીને તું કહુંછું કરજોડી સરસ્વતી. ૧

ગણપતીની સ્તુતિ.

માલીની વૃત.

સિવ સુત કરજોડી, વંદુછું શીશનામી,
અગણિત અધમારાં, કાપજો હે અકામી;
મતિ નથી કંઈ મારી, બાથ મેં બોળી મારી,
પણ મુજ તમ આશા, વિનતી લો રવીકારી. ૧
વિમળ રશિક વાણી, કૂમતી કાપી આપો,
જશ સીવસુત મારો, વીશ્વ માંહેજ વાપો;
કરગરિ હું કહુંછું, દાશનો દાશ ધારી,
મુજ શિર કર થાપો, વીનતી એ હમારી. ૨

આરતી પ્રાર્થના.

જયદેવજયદેવ—જયમંગળ મૂર્તિ. ઐરાગ.

જયદેવ જયદેવ પ્રભૂ છો સુખનાદાતા પ્રભૂ (૨)

અખીલ બ્રહ્માંડમાં અવીના, (૨) શીછો પ્રખ્યાતા. જયદેવ-૧

(૨)

મોર મુંગટ પીતાંબર, પ્રભૂ લીધાં ધારી પ્રભૂ; (૨)
 દ્રૌપદીના ચીર પુર્યા, (૨) ગહન ગતી તારી. જ્યદેવ-૨
 દીધું વીબીક્ષણુ રાજ, રાવણુને મારી પ્રભૂ; (૨)
 હીરણ્યાકસ્યપ માર્યો, (૨) નરસીંધ રૂપધારી. જ્યદેવ-૩
 બળી ચોંપ્યો પાતાળ, વામન રૂપધરી પ્રભૂ; (૨)
 શ્રીફળ રોહીદાશનું, (૨) લીધું ભાવ કરી. જ્યદેવ-૪
 ભક્તને વશ ભગવાન, થઈ કારજ કીધાં પ્રભૂ; (૨)
 સુદામાના સૌ કષ્ટો, (૨) દુર કરી દીધાં. જ્યદેવ-૫
 એમ કીધાં ભક્તનાં કાજ, માધવ મોરારી પ્રભૂ; (૨)
 અદભૂત કૃતી જોઈ થઈ, (૨) ગુમ ગતી મારી. જ્યદેવ-૬
 છો ઘટઘટના વાસી, પ્રભૂ અંતરજામી પ્રભૂ; (૨)
 સૂમતી આપો મુજને, (૨) કહું છું શીરનામી. જ્યદેવ-૭
 ધરામાં ધરી અવતાર, છેક બન્યો પાપી પ્રભૂ; (૨)
 મુજ સંકટ દીન જાણી, (૨) દો સઘળાં કાપી. જ્યદેવ-૮
 કહે પરબત કર જોડી, વીનતી લો ધારી પ્રભૂ; (૨)
 સ્તવન કહું દીન વાણી (૨) મુજને લો તારી. જ્યદેવ-૯

અંબાજીનીસ્તુતી વિષે.

ગઝલ.

અર્જ સુતોમા અંબીકા મારી, આપછો દિનદયાળ. અંબેમા.
 અંબેમા અર્જ સુતો મારી, સેવ કહું નિત તારી. અંબેમા.
 મુંગટ અતીધણો શોભેછે સારો, હિરાજડીત ઓપેસાર અંબેમા.
 તરે તરેના શનગાર સજેમા, દિવસમાં ધરો ત્રણ રૂપ અંબેમા.
 બાળ જોઅનને વૃદ્ધ ધરોમા, ત્રીકાળે ત્રણુવાર. અંબેમા.
 નવરંગ સાડી ઓપે ધણીમા, શોભા વર્ણવી નવજય અ. ૥.
 કલ્હારે કાંખી વીધુવા શોભે, ચંદ્રજેસે ચળકાટ અંબેમા.
 દસે આંગળીયે વીંટી કર ચુડી આ ભમે ખીલે સખ તારા અંબેમા.

પૃથ્વી.

ગુજરી આબુખધની કહું સોભા, ચુંદડી વીજ ચલકાટ અંબેમા.
કાલા વાલા નિત કંઈછું તારા, રાખુંછું તમપર ધ્યાન અંબેમા.
પરખત પ્રાણીની અર્જ સુણીને, ભવભવ દિદો દિદાર અંબેમા.

ધશ્વરનું સ્મરણ કરવા વિષે.

રસીક ગઝલ.

ખુદાબનેકે કીસ્મતમે હુમારે કયા લીખા હોગા એ રાગ.
સુનો મેરેલાલ બગેગોપાલ, ઉડાદો ગ્યાનકા ગુલાલ સુનો.
રટણુ કર દિલમાં આણી વહાલ, ઝડીં પ્રભુ જ્ઞાનકી વરસાવ.
મીલાદે તાર તનમનકા, પતંગ દિલ તેરા મત છલકાવ સુનો.
જૈસા બાદલકા રંગ જતા, ઘડિમેં રાતા કાળા આતા;
પલટ કર પીળા હો જાવે, એસી જીદગાની તોરી કાવે. સુનો.
નહિ હે માલમતા તોરી, નહિ ધરકી પ્રીયા જની;
ઢોની સંગ જતા બતલાની, ચલા જાવેગા ગુમાની. સુનો.
તુજેકું જન્માયાહે રાંમ, ભજન કરતાં ન બેસે દામ;
ઉસીકા ધ્યાન રખ દિલમેં, હરી ગુનકાપીલે એક જામ. સુનો.
કહે પર્વત કયા લીજતહે, ખુલેગા નેન અંતરકી;
પકડજી રામકી બૈયાં, ટળેગા સોચ શીકર મનકી. સુનો.

૫૬

નાથ કેસે ગજકો બંધ છુડાયો. એ દેશી.

દળદર જાય પ્રભૂ ધ્યાન હી ધરના, સખ પ્રપંચકુ દૂર કરના દળ.
લક્ષ્મીતી જેનું દ્રવ્ય ન ખુટે, હુંપદ લેશન ધરના;
પરમેશ્વરકી આહી કુદરતહે, રંક બને કયું કરના. દળ.
તલપ તલપ કરે જળ ખીન જ્યું મીન, પરીશ્રદ્ધા એસા સ્મરના;
રામ રટણુ કર નીશદીન મનવા, ફકડશે નહિ ફરના. દળ.
મનુષ્ય દેહી કછુ આરન આવે, બોલમાં બોલ ગરવના;
બાળતું અંતર લોચન બોલી, પાપસેંહી મન ડરના. દળ.
ધશ્વરભજ તુંહી નીર્મળ મનથી, કુડ કપટ પરહરના;
પરખતદાસ યું કહે દ્વનીયામાં, એહી મારગ ભવતરના. દળ.

(૪)

પીયુ પરદેશ જવાથી તેની સ્ત્રીનો વિલાપ.

કુંભરી રાગ પુરબી.

મેરો પીયુ ગયેસો રંગ ઉડ ગયો (બે વાર)

પીયુ ગયે મૂળે નીંદના આવે

બલામેરી છતીયાંસે દુખસો ભારીરે ભયો મેરો

રોષરોષ રાતી હુઈહુ અખીયાં

બલામેરો દુખેસો કીસીકે જયરે કલો મેરો

ઉલટ સુલટ સારીરેન ગુમાઇ

બલામેરો કામતે મોંસે ન જયરે સલો મેરો

શ્રી કૃષ્ણને ગોપીની વીનંતી

રસીક ગરબી.

મેરી ગઇરે મોતનકીમાલ, રસીકકી રાસમે એરાગ
પાલવ મારો મેસોની, મોરારી મારા મૂખડાની ખાશોગાળ (બેવાર)
જલ જમુનાજી પાણીલાં જતાં, રોંકોમાં નંદલાલરે પાલવ
જોડાણી જાડ ઝેરનું ધણું મારે, ચડાવે નણુંદ આળરે પાલવ
વળી સ્વામી મારો ક્રોધી ઘણોછે, નમાને બુધ્ધી બાળરે પાલવ
પરબતના પ્યારા ચરણે નમુંછું વળી મળશું આપણ કાલરે. પાલવ.

ગરબી ૨ જી.

સખી આઈરે, ઉલટ ધુમટ ઘર આઈ. એરાગ.

નંદલાલારે વાત કહુંછુંન્યારી, મુને મારોન પ્રેમ કટારી

મુંને લાગીરે સુરત છખી બહુ સારી, પણ રહું કુળ લાજની ધારી

જલ. ૧

મધુબનમાં બંશી લલકારીરે, સુણી ધાઈ આવી સર્વે નારીરે
મારી સુધ બુધ સાન વીસારીરે, છોગાળારે હુંછું છખીલી નારી મુને
નીંદા કરસેરે ગોકુળના સૌ લોકો, મુને મારગડે શીદ રોકો
પુરપોતમરે શીદ રોકોછો વાટે, મૂને જવાદો જમુનાં ધાટે

(૫)

કુલ. ૨

જતાવંદ્રાવન મહિયારીરે, મારી સીરની મટુકી ઉતારીરે.
દાણુ સેનાતે લોછો મોરારીરે. મનમોહનરે ખાસોતે મુખનીગારી મુને
મનસાંખીરે રહીછુ વાલમવાર, કંઈ મુખ લજવાશે તમાર.
નથી કેતીરે શ્યામ છખી જોઈ તારી, કંઈ પ્રીત લાગેછે પ્યારી

કુલ. ૩

નથી રાખતા કંઈ એક આરોરે, મુંઢો પાલવ ફાટશે મારોરે
એમાં જશે ભાર તમારોરે, પાતળીયારે પ્રીતની રીતછે ન્યારી મુને
પ્રભુ મારારે હેત કરી તમે આવો, મારાતંનના તાપ સમાવો.
હું અખળારે તમ થકી હું હારી, સુખ દ્યોને મંદિરે પધારી.

કુલ. ૪

મધરાતે મંદિર પધારોરે, આ શું આંખલડીતો ચાળોરે.
મારાં ભર જોખન ઉતારોરે, પરખત નારે પ્રીતમથી હું હારી મુનેપ્રેમ
રણુછોડણીની સ્તુતીવિષે લાવણી.

ઓ ભગવાન પતિ નાદાન નથીકાંઈ સાન જનમ કેમ કાઠું એરાગ.

શ્રીરણુછોડ રાય મહારાજ, બોડાણાકાજ, દારીકાંથી આવ્યા

રાખી બોડાણાની લાજ, ભક્ત ઉર ભાવ્યા,

એવા તમે રણુછોડરાય, લાગુ તમ પાય, પાપ મારાં હરજો.

હું પામર પ્રાણીની અરજ, આપઉર ધરજો.

હોરણુછોડ દિન દયાળ, જગત પ્રતિપાળ. કહુ કરજોડી,

હું પાપી પ્રાણીનો સંકટ, નાંખો તોડી.

આ મોહરૂપીછે જાળ, પડ્યો તતકાળ, પંથ નવ જડિયો,

આ દુખરૂપી સંસારમાં, બહુ આચડિયો,

હું આવ્યો તમારે શરૂ, નામી શીર ચરૂ, દાસ તમારો,

આ દરિયાં રૂપી સંસારથી, મૂળને તારો;

રસીયાજી લાવી પ્યાર, દાશની વાર, અરજ સુણો કરૂં,

હું પાપી તણો તમે હાથ. ઝાલી લો શરૂં.

બોડાણાયે ભક્તિ કરી, તુલસીકર ધરી, પ્રીતે તમારી,

તેને તમે લીધો શરણુ, અરજ હર ધારી;
 એવા તમે રણુછોડરાય, સેવકની શહાય, કરી ઉગારો,
 મુજ કષ્ટ કરી સૌ નષ્ટ, ઝાલો કર મારો.
 ઝરકશીનો જામો સાર, તેજ અપાર, થાય ઝખકારા,
 કંઠે મોતનકી માળ, ખીલે સખ તારા;
 છે શીરપર મુગટ સાર, ન આવે પાર, ગણે ગુણ તારા,
 શું ગણે ગુણ ગણતાંજ, મરે તમારા.
 ધન ધન ધન રણુછોડરાય, સુખ મહિમાય, કહું ઉલહાસે,
 જે ધરે આપનું ધ્યાન, તેનું દૂખ નાશે;
 કર જોડી કહે પરખત, લાવી ઉલટ, શજનને કહેછે,
 જે સમરે રણુછોડરાય, સદા સુખી રહેછે.

શ્રીકૃષ્ણ રાસલીલા વિષે.

રસીક ગરબી.

સુનતહો મદનમોહન પ્યારા,
 બીંદ્રાખનકી કુંજગલનમેરા સહી રમનારા;
 ગુણના ગરવા ગીરધારી,
 મુખ મોરલી ધરી સ્યામ જોરસેં બંસી લલકારી.
 બંસીઓ મધુરી શી બાળે,
 સુનત સુનત સખ સૂરઓ સખીયાં અંતરમાં દાઝે;
 ઘોર એ ગગનોમેં ગાળે,
 સખ ગોપીયન શીનગાર સજકે બનીઠણી આળે,
 સખી કોઇ આંખલડી આંળે,
 કોઇ સખીના લલાટપર સુખ ટીલડી બિરાળે;
 નાશીકે નૌતમછે વાળી,
 દંખ બયે સખ 'સોમ સરીખી મુખ મુદ્રા બાળી.
 અંગપે સાડી સજ સારી,

रासलिलानुचित्र.

કરચુડી સુખ અણુવટ વીધુવાની શી બલહારી;
 પાઉમેં ઝાંઝરતો ઝમકે,
 ચોળી બદનપર સુશોભીત જ્યું આમ ખીજ ચમકે.
 ભમર ખુબ બાસેછે કાલી,
 સખ ગોપીયનકે અંતરમેં ઓ અસીયા બનમાલી;
 હોઠપર આવી રહી લાલી,
 ખીંદ્રાબનકી કુંજગલનમેં સકલ નાર ચાલી.
 ટૂંણુને રચી રાસલીલા,
 સોલ સહજ્ર બજકી બજનારી કાનહી એકીલા;
 તાલસુર ગાવે કૌ તારી,
 સર્દ માસ પુનમ કાયા સખી હસ હસ દે તારી.
 સકલઓ સખી મૂકતા પૈયા,
 છુમછુમ છનનન છુમછુમ ધુધર બાજે હરિકે પૈયાં
 સખીકૌ સારંગી લેતી,
 કૌ સખી કીરતાલ બજવે સુર સુના દેતી.
 સખી કૌ નૃત્ય સુખ કરતી,
 દો દો સખી ખીચ રહે બનમાલી કુદીઓ ફરતી;
 સખીકૌ કંઠે કર ડાલી,
 મુરી નર મુનીવર દેખ દંખ બયે એસે પ્રભુ ખ્યાલી.
 નીસા ખટ માસનકી છાષ,
 સકલ મનોરથ સીધ બયે સખ ગોપી ધર આષ,
 રાસલીલા સુખ સુનાઈ.
 ચરન કમલકી આસ દાસને લાવની બનાષ;
 હરી ગુન હેતે કૌ ગાવે,
 કરજોડી પરખત કહે ઓ મોક્ષગતિ પાવે.

ગોપી શ્રીકૃષ્ણને કહેછે.

ગરબી રણ.

પાનળીયા પાલવ મેલોરે, પાયે પડુંછું.

એદેશી.

મારાસમ મારા વાલારે, આ શુરે કીધું.
 જુમનાંજી પાણી જતાંરે, આ શુરે કીધું.
 શામળીઆ સાચું બોલોરે, આ શુરે કીધું.
 વાલારે મારા જુમનાં, ને ત્રે ઉભા રોછો.
 માંડે ચીતકું ચોરી લ્યોછોરે. આશુરે મારાસમ.
 વાલારે મારા, વાટેને ધાટે મળવા સાર;
 બેસો જમુનાં જઈ વારે. આશુરે મારાસમ.
 વાલારે મારા બંશી, બજવી ચીત ચોરું;
 માંડે કાળજકું તો કોરુંરે. આશુરે મારાસમ.
 વાલારે મારા ધરમાં, ધડીએ નથી ગમતું મુજને,
 જ્યાં જોઉં ત્યાં દેખું તુજનેરે આશુરે મારાસમ
 વાલારે મારા પ્રાણ, થકીછો મુને પ્યારા,
 છો બીતર ધા કરનારારે. આશુરે મારાસમ.
 વાલારે મારા પરબતના, પ્યારાને શું કહેવું,
 તનમન ધન સોંપી દેવુંરે આશુરે મારાસમ.

શ્રીનર્મદાજીની સ્તુતી વિષે.

પદ રાગ સામેરી.

જીવાનીને દહાડેરે હરીને જાણ્યા નહીંરે. એરાગ.
 અનીહો. સતીસુખ કારીરે, જાણો તમે નર્મદારે,
 જેનો અમર કટક વાસ,
 અનીહો. નિર્મળ જેતું નીરરે, લહેરો અતી ગાજતીરે;
 તહાં દુરગંધની થી આસ. સતીસુખ. ૧
 અનીહો. અઝી તાંછે અડીરે, લત્તાઓ ઝુકી રહીરે,
 કેવો મંદ પવન ત્યાં વાય,
 અનીહો. કથા કરે સામીરે, લત્તાઓ હરખે ભરીરે.
 ડોળ એવો તે નજરે દેખાય. સતી. ૨
 અનીહો. કાયા પ્રફુલીતરે, મન મગ્ન થાયછેરે,
 વરસા રતુમાં ધરો વિકાલ રૂપ,

- અનીહો. ફાડે પહાડ પર્વતરે, તોડે પરનાળાં નેરે.
કર્તા તેનો હોયજો બારે ભૂપ, સતી. ૩
- અનીહો. વળી વસુંધા જનરે. અયાગ આવી નાહાયછેરે,
અને સૌ ઉતારે અંગનો મેલ,
અનીહો. રામા પન ઘટેરે, વસ્ત્ર ધ્રુવે જોરથીરે,
અને કંઈ સાફ કરે શીર છેલ. સતી. ૪
- અનીહો. †પરિચટ પાણીરે, કરેછે મલીનતારે,
પ્રભાતમાં ઘોઈને સધળા ચીર,
અનીહો. રેવામા દયાળુરે, દેશ દીલમાં નહીરે,
સંધ્યા સમે સુંદર શોભે નીર. સતી. ૫
- અનીહો. ફરે સંત ઝાંઝારે, પ્રકમા તમારી તેરે,
રેવામાછે તેમને તારો આધાર,
અનીહો. પરખત દાસરે, કરજોડી વીનવેરે.
પાપ સહુ દુર કરો આવાર સતીસુખ. ૬
- વંઝા સ્ત્રીની ઇશ્વરને અરજ.**

ગઝલ.

- મૃગ મૃગણી દોનું જનાવર, ઘેરે પારધીને. એદેશી.
ખચે ખીનાં હેરાન કલેજે લાગીછે હુલે,
યા અલા પાલના મેરે ધર કબ્બ જુલા જુલે;
માઆપોને જન્મ દીયા નહી ખબરે કર મોકી,
ધન દોલતકી કમી નહી મુજે કમીહે લડકોકી. ૧
- ક્યા ખુદાને મેરે નુરખનાયા સજીમે સનગારકું,
સીનગાર મેતો આગ લગા દઉ કયું નદી મારનકું;
નીત દીન તેરી સેવા બખતી મેં ચડાતી હાર ફુલે,
યા અલા પાલુના મેરે ધર કબ્બ જુલા જુલે. ૨
- અજબ ખુદાને જોડ બનાઇ બનાઇ દોનુંકી,
મુખડા દેખ દરપનમે લેતી લેજશી બાનુંકી;
સબ સખીયનસેં મીલકર જાતી સાહેલી સંગોકી,

કમી નહીં મુજે ભાઇ બેનોડી કમીહે લડકોડી. ૩.

ચંદ્ર બદનસી નાર હું છું અર્જ સુનો મેરી કાન.

અમ અબલાસે દુઃખ ક્યા દેતા હોતીહે હેરાન;

બચે બીનામે' જોગન બન જાઉં લગા કે બરમ ચુલે.

યા અલા પાલૂના મેરે ધર કળ ઝુલા ઝુલે. ૪

સખ સંસારમાં સુની દીવાની બચે બીનાડી નાર,

કળડી મેં તૂમ અર્જ સુનાતી કહેતાં ન આવે પાર;

અરર હાયમે' સું કંરે જોખમ જનોડી,

કુચ તરેડી કમી નહિ મુજે કમીહે લડકોડી. ૫

દો અળ મુજે બચે નહીતો જન નીકલ જાતી.

અફસોસમે' હું બધ દીવાનીને ન હો ગઇ રાતી;

પરબતના પ્યારા માફ કરો વાંક હો ગયા ભૂલે,

યા અલા પાલૂના મેરે ધર કળ ઝુલા ઝુલે. ૬

કળેડું ન કરવા વિષે.

ગઝલ.

સમાલો તેગ અદા કોજરા સુનોતો સહી એઢાળપરકુદીપડો.

અરે ઓઈશ જોઇ દાઝ, બાળાતણી અર્જ સુનો;

પતીછે નાનું બાળક, જરા અર્જ સુનો અરેઓ.

નવ કલંકી નાર હું છું, બર જોખનમાં બરી;

અરે મને વયે થયાં સોળ, જરા અર્જ સુનો અરેઓ.

જોઇ કંથ બીજા મન માફ, થાય રમવા જરી;

બેસી રહું કુળની જાણી લાજ, જરા અર્જ સુનો અરેઓ.

વીર્ય પીડા કરે મને, જેથી તન માહફ બજે;

સ્વામી નહી જાણે કાંઈ રીત, જરા અર્જ સુનો અરેઓ.

પરબત દાસ કહેતહે, ન કરશે કોઇ કળેડું;

કરશે તો થાશે દુઃખ, જરા અર્જ સુનો. અરેઓ.

ગોપી કષણજી મહારાજને કહેછે.

લાવણી.

પંડિતકા બચન મુરખકું પસન નહિ આવે	એદેશી
શું પ્રીત કરીને સ્થામ જાવછો મારા	
ઉડી ગઈ લાલી સૌ નુર હો મનના પ્યારા	ટેક.
જલ જની તોરીએ પ્રીત મોહન રંગ રસીયા	
અંસરી બજવી મોહી મોરે મન વસીયા	
જલ જમુનાં પાણીલાં જતાં કરોછો આળા.	ઉડીગઈ
મારો પાલવ શીદ ઝાલોછો તુટશે માળા	
અળગા રહો મનના મેલા મોરલી વાળા	
છળ કપટ કરીને મોહી કાનવર કાળા	ઉડીગઈ
નંદલાલા કપટી પ્રીત કરીશું કરવા	
હું નવ સમજી મનલેશ આવી હું મરવા	
નણુંદીની હું થઈ વેરી જેઠ નહારા	ઉડીગઈ
સ્વામીને બુલતો મેલી નીતહું આવું	
મારો જીવ બજેછે રોજ ગમે નહીં ખાવું	
જેવી ચંદ્ર વીનાની રાત ન સોમે તારા	ઉડીગઈ
આ વેળા તમે એવીજ મને પણ જાણો	
ખીજી કમ પ્યારી સાથ જઈ સુખમાણો	
પહેલેથી પ્રીત શું કરવા કરી છોગાળા	ઉડીગઈ
વૃજ ગામમાં ઉડીવાત તોય નવ ડરતી	
સાસુ સસરાને તજી હું પાછળ ફરતી	
હવે પ્રીત કરીને જાઓ નહિ ઢંગ સારા	ઉડીગઈ
હું પાલવ પકડી હેતે તમારો રહીછું	
તમે પ્રીત કરી તરછોડી હું સમજી ગઈછું	
વૃદ્ધની વેદના વાપી વહે નીરધારા	ઉડીગઈ
નવ કરો વાર નંદલાલ લહેરી તમે આવો	
તન ના હરિ તાપશું રગરમી સમાવો	

પરખતના સ્વામી હેતે મોહી પરદારા ઉડીગઇ

લાવણી ૨ છ. રાગ ઉપરનો.

દીલદાર મેરે દીલખન મૂજેકાં ઠારો
 જીમનાંછ ઘાટપે જતાં નેન મત મારો ટેક.
 છોગાળા છખીલા છેલજ લાગો પ્યારા
 રસીયાછ રંગના ભોગી સ્યામ છો મારા
 જોઠાણી ઝેરનું ઝાડ કંથ નઠારો જમુનાછ
 મેં સરખી સાહેલી લેકર પાની જતી
 સૌ સખી મળી અલખેલી જોખન મદમાતી
 તમે ધીમે રહીને કાંઠે બંસી લલકારો જમુનાછ.
 ઘેર નણુંદી મારી બોલ ઘણેરા મારે
 સામુછ કહે જળ ભરવા જવું નહિ તારે
 વળી સસરો મારો નીતઉડીદે ગાળો જમનાછ
 જમુનાછ ગઇ નહાવાને ચીર મારાહરીયા
 તમે ચીર લઇને ઝાડ કદમને ચડિયા
 એ ચીરકે બદલે લેઈ પીતાંબર સારો જમુનાછ
 છો રસીયા નંદનાલાલ સાને સમઝાવું
 તે નવ સમજીને શીદ કરોછો આવું;
 શું રોકો વાટમાં અપજા લાજનો મારો જમુનાછ
 હું ફેાકટ થઇ ફજેત સારી નગરીમેં
 ધરમાંથી હળવી થઈ પ્રીત કરીને
 હું નવ જોખનધું નાર મુજેકાં ઠારો જમુનાછ
 હું નવરંગ પહેરી ચીર બદન પર જોતી
 મસ્તાન થઈ હું બાલપે મોતી ખસોતી
 માંડું તેજ ચંદ્રની લેજ વીજ ચમકારો જમુનાછ
 વાટે ભુગુટી બાલો જાય સરર દેહ કાપી
 રહેવાય ન મુજથી અઝની વૃહેની વાપી
 કેમ કહું ઝેર ખાઇ મંડું લોક દે ડારો જમુનાછ.

તમે શીતળ છાંટી નીર આગ ખુઝાવો

પરખતના સ્વામી હેતે મળવા આવો

પ્રીતથી રમીશું રંગ મહોલે પધારો

જમુનાજી

આઠવાર.

કારતકે કૃષ્ણ ગયા મેલી એ રાગ.

આદિતે આનંદ ઉરથાયે, હૈયામાંહે હરખ નવ માયે

સોભે મારાતુર થકી કાયે, આવો તમે કામણુ ગાળા કાન

નીત તાં રહેમાં ધરું હું ધ્યાન, આવો ટેક.

સોમેતો સરીયાં મારાં ન કાજ, તમે વન મેલી ગયા મને આજ

કામણુ ગાળા કાનને આવેશી લાજ. આવો

મંગળે મન માં હરીયું, તે દહાડેથી ચીતમાં ફરીયું

પ્રીતમતણું ધ્યાન રહે ધરિયું. આવો

ખુદે તો ખુદી ફરી મારી, દાશી થઈને રહીછું હું તારી

તમે જીલા અને હું હારી આવો

ગુરવારે ગુણુ ગાઉ તારા, પ્રભૂ મારા પ્રાણુ થકી પ્યારા

દયા લાવી નાથ આવો મારા આવો

સુકરવારે સાસુડી ખોલ મારે. જમુનાજી ભરવા જવું ન તારે

અધુરામાં પુરી નણુંદ સારે, આવો.

શનીવારે સ્યામ આવ્યા મારે ઘેર, ઉર વિષે લાવી અતિશે મેર

થઈ આજ મારેતો લીલા લહેર, આવો.

સાતે વાર નરનારી ગાસે, તેનાં સૌ પાપ તે દૂર જશે

પરખત કહે સુખ સાતા થાશે. આવો.

શ્રી કૃષ્ણને ગોપીની વીનંતી

ગરબી.

બાળારે મારા છાનો તુરે વાલા એદેશી

મારારે સ્વામી ક્યાં તમે સંતાયા,

જશોમતી નંદતણા જાયા.

મારા

(૧૪)

વલ્લવલતી હું વનમાંહે ભમતિ. મારા
 હવે મુનેવાતો નથી ગમતિ.
 એવીરે તમને કોણ મલી ધુતી,
 તન મન ધન લલ્લ લીધું લૂટી મારા
 લાંબીરે નજરે તમને હું જોતી,
 નેણારે હું તો બરી બરીને રાતી મારા
 બૂડીરાંડે ભરમાવ્યા તમને,
 માટે તમે મેલી ગયા હમને મારા
 હવે હમે કંઈ પણ નહિ કહીશું,
 ગોવીંદ તારી મરજીમાં રહીશું મારા.
 આજું હવેશું કહીએ તમને,
 તમે નથી દેખાદેતા અમને મારા.
 ગોપીને મળ્યા નહિ ગીરધારી,
 પરબત કહે માયાએ મોરારી. મારા.

ગરબી ર જી રાગ ઉપરને

મોહનજી તો મળતા નથી અમને વારેવારે શું કહીએ તમને મોહન
 આવી મને ખબર નહિ પડતી
 તમ સાથે પ્રીત નહિ કરતી
 તમેમને મેલી ગયા રડતી મોહનજી
 વનમાંહે ગયા મુને મેલી
 નેત્રથી વહે આંસુની હેલી
 ફરું હું તમ વિના વન ઘેલી મોહનજી
 વારે વારે સું કહીએ વાર
 કરગરી કહુંછું અમ સાર
 નિત ધ્યાન રહેમાં તમારું મોહનજી
 મનેરે પ્રીત ખટકીછે તારી
 મારે મન આજીછે મોરારી
 મોહન તમે મનેતો વિસારી. મોહનજી

હુંતો બાણું બિજળું તે દુધ હશે
તેનેરે બાને વાઘ મને છાશે .
રહી હુંતો તમારે વિસવાસે. મોહનજી
જશોદાના બાપા તમોરે કાળા
કામણ ગાળા આંખ્યો તણા ચાળા
માટે હુંતો મોહીધું નંદલાલા. મોહનજી
ગરજરે તમને દીઠામેં ગીરધારી
ચુક તમે માફ કરો મારી
દાશી થઈને રહીધું તમારી. મોહનજી
પરબતના સ્વામી નથી મળતા
મને મેલી ફરોછો રખડતાં
સોધ કરું તોય નથી જડતા. મોહનજી

સુરતમાં થયેલી આતસખાજીનું વર્ણન.

લાવણી.

અવની પર ધરી અવતાર સુખ નહી પામ્યો એ દેશી.
સુનો આતસખાજીનો ખેલ ધ્યાન ધરીને
સખ સુરત શહેરનાં મન લીધાં હરિને ટેક.
ઊંડે દાડકે જેશે તોપ તણે અવાજે
આભલીયા અંદર મેઘ ગગન જેમગાજે
લે અશ્વ ભભક શનગાર સજી કરીને સુંજો
થાય ધણુણુણુણુણુ ધોરથી ધરતી ધુન્ને
આરે ઝાંઝરકો ઝમઝમાક બન્યો અગ બુજે
ઠમઠમાક ઠણુણુ ધોરે ધણી ધુધરીને સુંજો
નાદનકા નાદના થાય અતિ ઝમકારા
દિવાબજે આભમે ખીલ રહે શશી તારા
સુણી શબ્દ સઘળું કણ ગયું કાપીને સુંજો.
અસમાનકી અંદર તેજ છટા ચંદ છાજે

સખસરત શહેરમાં જશ ન એસા ખીરાજે
 ધનજીવે મહારાણી વર્ષ કોટી ફરીને સુણો
 દયા લાતી મહારાણી મન હુકમ જદ દીધો;
 શાહુકારી જેલના (જન) છોડી જશ લીધો
 છૂટાકર્યા વીશ શાહુકારના દામ ભરીને સુણો.
 ફરી જશન થવાની આશહું મનમાં રાખું
 યાવો જયજય જયજયકાર વદનથી બાપું
 કહુ ખ્યાલ આપની પાસ લરી લરીને સુણો.

છંદ ઇંદ્રવીજય.

સુરત શહેરમાં લેર થઈ ગઈ, અજળ તરેથી આતસખાજી
 આભમે જેથી ઇંદ્ર ધટા, ચંદનીકી છટા ગગને રહી ગાજી
 ઝાંઝરકા ઝમકાર સુણી, મહારાણી મણી જોઈ ગયાં દુખ બાજી
 પરખત પટે મન ખુશ થઈ, ગઈ અજળ તરેથી આતસખાજી.

જીવને ઉપદેશ.

પદ રાગકાફી.

અર્ભવાસ રાખ્યોરે કૃપાતને બહુ કરી એ દાળ પ્રમાણે.
 જીવજો તપાસીરે, માંથાપર મરણુભમે
 અચેત પ્રાણી ઉઠરે, સુવુંતો તને કેમ ગમે ટેક
 ગર્ભમાંથી તું બહારજ આન્યો, કાલાવાલા કરી અપાર
 દયા દાન ને પુન્ય કરીશહુ, તે કેમતું ભૂલીને ગુમાર
 આસું મોહો સ્ત્રીનેરે, ધણાતો રંગ ભોગ રમે જીવજો
 વ્યભિચાર વહાલો કેમ લાગે, ચિત્ત હરીરસ આખ
 †દારા બંધુ ખાઈ ખોખું કરસે, અંતે ચોળાવસે રાખ
 સાથ કોઈ નહીં આવેરે શ્રીકૃષ્ણ ચાર બાંધ્યા તે સમે જીવજો.
 મન રૂપી ઘોડે ચાર થયોતું, ગૃહીઆસાજ ફેરી લગામ
 માયારૂપી માલ વેરવા ફર્યો, લખ ચોરાસી તું ધામ

તોયે રહ્યું ફરવું રે, સંસાર રૂપીઆ નીરમે જીવજ્ઞે. ૩
 બવ* તરવાના ઉપાય બેછે, કરવો સદ્ ગુરનો સંગ
 જેથી દીલમાં 'દીવો પ્રગટ થાય, લાગે રહે કમલમાં રંગ
 હરી રૂપી નાવેરે*, પરબત કહે જાયતરી પલમે જીવજ્ઞે. ૪

હરિ વિના કોઈ સાચું નથી

પદ

જીહું જીહું જીવત ખરું જાણુમારે એ ઢાળપર કુદી પડો.
 સાચું સાચું હરીનું નામ જાણતુંરે (બેવાર) ટેક
 કીસકી માયા કીસકી કાયા, તેમાંસું તમે લોભાયા
 પડી રહેસે સૌ માયા, મુરખા જાણતુંરે સાચું સાચું ૧
 માત તાતને કુટુંબ કખીલો, મેલી જીવ જનસે એકીલો
 મારી કરસે દીલો, જમ પ્રમાણ તુંરે. સાચું સાચું
 ઓરત પરણી અળગી રેસે, વિલાપતે મુખેથી કરસે
 બડબડ કાયા જાણસે, માં રંગ માણ તુંરે સાચું સાચું
 જોઅનીયું દીસેછે રૂડું, વૃદ્ધ પણે દેખાસે લુડું
 કરમકરે સીદ કુડું, જીવ પ્રીછાણ તુંરે સાચું સાચું
 ઘન દોલત અને સ્ત્રીને મોહો, મણીરત્ન એજે તેં ખોયો
 પોક મુકીને રોયો* મુર્ખ મસાણતુંરે સાચું સાચું ૫
 તું જાણે હું સાથી ડાહ્યો, પાપે તારો પીંડ ભરાયો;
 તું ડાપણમાં પછડાયો, ડાપણ બાળતુંરે સાચું સાચું. ૬
 આ સંસારમાં બહુ આથડીઓ, મારગ નવ જવાને જડીયો;
 આવી કુપમાં પડીયો, તારૂં માં તાણ તુંરે. સાચું સાચું ૭
 પરબતના સ્વામીને સમરો, તરાય સિંધુ જેથી જાળરો;
 પદ્મ એકમાં તરો, હે મુખી જાણતુંરે સાચું સાચું ૮

ટીકા * આ બવ કેતાં સંસાર દરિયા રૂપીછે તેને તરી
 જવાનું. ૧ જ્ઞાન સાધન. ૨ નાવ એટલે હરિનું નામછે માટે
 પરમેશ્વરનું હમેશાં રાતદિન સ્મરન કરવું તથા સદ્ગુરની
 સંગત કરવી.

પંદર તિથી.

સ્વસ્તશ્રી સ્નેહપુર શહેર, શોભે સાફરે.	એરાહ.
પડવે લાગી મને પ્રીત, ગોવીંદ તારીરે.	
મને મેલી ગયા એ આજ, સૈયર મોરીરે.	૧
ખીજેતો બળ્યો અવતાર, કહું સું બેનીરે.	
મને વાપીછે જ્વાળા અંગ, તે વાત કેનીરે.	૨
ત્રીજે ત્રીભોવનનાથ, મને ગયા મેલીરે,	
હું ભમું ગોકુલનીમાંય, થઇને ઘેલીરે.	૩
ચોથે તે અંચળ નાર, હું છુ હેલીરે.	
પ્રીતમે તજી મને આજ, એકલી મેલીરે.	૪
પાંચમે પડીયો ત્રાસ. નિંદ નહી આવેરે.	
શણુગાર ન ગમે સજવા, અન્ન ન ભાવેરે.	૫
છઠે છોગાળા નેમ, મળવા આવેરે.	
જેથી હર્ષ વધે મન બહુ, ઉરમાં ભાવેરે.	૬
સાતમે સમજી ઉર નાથ પધારેરે.	
મારા ટાળો ત્રિવીધીતાપ. હેતવધારેરે.	૭
આઠમે આવી નાર, તમારે સરણેરે,	
હું દાસી તણી તમે આજ, અરજ સુણો કરણેરે.	૮
નાંમે તજી ગયા નાથ. મેલી રેતીરે.	
લાંબી નજરોથી વાટ, તમારી જોતીરે.	૯
દસમે દુઃખ થાય, મારા તનમાંરે.	
સંભારે સ્વપ્નામાંય, લાવો ન મનમાંરે.	૧૦
એકાદશી આનંદ, નાથ થાય મારારે.	
તમે આવો રમીયે રંગ, પ્રીતમ પ્યારારે.	૧૧
દ્વાદશીને દહાડે આળા હું નાનીરે.	
વૃજગામમાં ઉડાવત, રહે કેમ છાનીરે.	૧૨
તેરસે નાથ તરત. ઉરમાં લાવેરે.	
મારી આળાતણી જોઇ દાઝ. મંદીર આવેરે.	૧૩

(૧૯)

ઐદસે ચતુરાનાથ, આવ્યા કામીરે.
 પ્રીતથી રમી હું રગ, આનંદ પામીરે. ૧૪
 પૂનમે પ્રગટી પ્રીત. રહી નહીં ખામીરે.
 મને મળ્યા જશોદા તંન, વેદના વામીરે. ૧૫
 આ પંદર તથો યદ્ધિ પૂરી, નથી અધુરીરે.
 પરબતના સ્વામી અમારી આશા પૂરીરે. ૧૬

ગોપી અને કૃષ્ણનો સંવાદ.

ગોપી કહેછે

પદ. ૧

મન માને નહીં. સોફેરા સમઝાવું તોય શું થાય. એ દેશી.
 સુણો સામળીયા; રોકોમાં વૃંદાવન વાટે જતાં,
 સૌ સખીયો મળી; મહી વેચવાને જતાં અમે મદમાતાં. ૧
 તે વાટે ઘેન ચરાવો છો, મુખ મોરલી શ્યામ બજાવો છો.
 વેણુવાદને મન લલચાવો છો. સુણો સામળીયા. ૨
 વદી દાણુ માગો નાગર નટરે, સાડી પાલવ ઉભા રહો ઝટરે.
 તમે સીદ કરો ખાલી હઠરે; સુણો. ૩
 મેલો પાલવ મારો મોરારી, મહી તણી વેળા વટે મારી.
 ઘેરછે મુજ નણુદલ નહારી, સુણો, ૪
 ગર કંથ પુછે તેને સું કેતું, સામળીયા ઉતરહું સુદેક.
 આખા ગોકુળીયામાંહું લજવાડું, સુણો. ૫
 સું રોકી રહ્યા છો વૃજ્ઞનારી, ગુણુના ગરવા છો ગીરધારી,
 તમે ખાશો મોહન મુખની ગારી. સુણો ૬
 એવું કહીને ગોપી ચાલ પડી. નવ બોલ્યા વનમાળી તે ઘડી.
 પરબતના સ્વામીને રીસ ચડી. સુણો. ૭

પદ. ૨

રાગ ઉપર પ્રમાણુ.

સુંણુ વૃજ્ઞનારી, દાણુ ન આપે એવી નારી તું કોણુ,

દાણુ લીધા વીના, જવાદઉતો નંદ્યાવાની આણુ. ટેક
 તું જયછે નિસદીન આ વાટે, તુને ઘેરીને તારો ખડું ધાટે,
 તારા સીર કેરું હું ફેડું માટ સુણો.
 દાણુના દોકડા ગણીને લઈશું, પછી આ વાટે જવા દઈશું
 અમે જોધન ચારીયાં રહીશું સુણો.
 બની છેલ છબીલી તું નારી, લીધાં આભુસણુઅંગેધારી.
 તારી દીસે છબી કામણુગારી. સુણો.
 તું વાંકું બોલી વાર કરે, હસતી મુખ મધુરે ચીત હરે.
 દાણુદે વૃજનારી કાજ સરે. સુણો.
 પરખતના સ્વામીની બલીહારી, સા ગોપી ફરતી અહંકારી.
 લીધુ નુર ગોવીંદે ઉતારી. સુણો.

૫૬. ૩

પ્રાણુજીવનરે; વીનતડી સુંણુજો હું કહુંધું માહરી.
 ઉર વિશે રમી સ્યામ છબીલાછેલ છબી રહી તાહરી. ટેક
 તારી મધુરીસી મોરલી બાજેછે, સુંણી અંતર માં ફે દાજેછે.
 એનો શબ્દ ગગનમાં ગાજેછે. પ્રાણુજીવન.
 સું કહેતામાં લાગ્યો ચટકો, મારા પ્રાણુજીવન વરનો લટકો.
 મોહ લાગ્યો જોછ પીજો પટકો, પ્રાણુજીવન.
 તમે રીસ નહીં મનમાં લાવો, મારે મારગડે નિસદીન આવો.
 મન મોહન મારે મન બાવો. પ્રાણુજીવન.
 છે સુંદર સ્યામ છબી તારી, ધરમાં નથી ગમતું ગીરધારી.
 મુને પ્રેમ કટારી તેં મારી. પ્રાણુજીવન.
 તારાં વેણુ રહેમાં વાગેછે, મુને બાણુ સરીખાં લાગેછે.
 મારી વૃહેતી વેદના જાગેછે. પ્રાણુજીવન.
 હું ઘેલી ફરંધું ગીરધારી, સુંણીમેં મધુબન બંસી તારી;
 મુને ધાયલ બીતર કરડારી, પ્રાણુજીવન.
 હું ચીતમાં ધ્યાન ધરું તારું, મોહ્યું ત્રીકમ તેં મનડું મારું;
 હવે વૃહેતી વેદના દમે વારું, પ્રાણુજીવન.

(૨૧)

મારે મહોલે પધારે રંગ રસીયા, મારી શેરડીયે આવો ધસીયા;
પરબતના સ્વામી મારે મન વસીયા, પ્રાણુજીવન.

ઝણોર ઉર્જે સાહાબાદની અદ્ભુત આગનો

ગરબો.

દાહરો.

વનરીપૂ પ્રગટે વનમાં, કદ જનાવર જેમ;
અગ્નિથી ઉદાસીયા, સદન સદન સૌ તેમ.
બળ્યું બળ્યું સૌકો કહે, બળ્યું ન લાગી વાર;
અણવીતી બકવા કરે, વીતી કરે પોકાર.
પ્રસુતાની પીડા લહે, અપ્રસુતાન લગાર;
પીડા લહે નળ દંપતી, વીતી કરે પોકાર.
વન તણી વેદના લહે, અવર ન કોઈ લગાર;
પીડા લહે પાંડવ સતી, વીતી કરે પોકાર.
વીતી નથી જે મનુષ્યને, તેને તો મન સેલ;
વીતી હોય જે નર ઉરે, તે સમે દુઃખની રેલ.
સો ઘર તો સેજે બળ્યાં, હતા શેઠ શ્રીમંત,
કોપ થયો અતી કારમો, દયા કરો બગવંત.

ગરબો.

માતા તારું ચૈતું આંખાનેર, ચતુરા રાયનુંરે લોલ. એ રાગ.
સારું સારું સાઈં ઝણોર શહેર કે, વસે નર્મદા સતીરે લોલ.
ગરબો ગ.વા ઇચ્છું આજ કે, આપો શુભ મતી રે લોલ.
જીભ્યા અગ્રે આવી વસો કે, કહુંછું સરસ્વતીરે લોલ
શંકર સુતને લાયુ પાય કે, નમું ઉમીયા પતીરે લોલ.
ઝણોર ગામમાં આગજ લાગી, કઠણ કળી કાળમાંરે લોલ.
ઝોચીતો એક કોપ થયો કે, બળ્યું તેની આળમાંરે લોલ.
સંવત ૧૯૩૯ સાલ કે, ચૈતર ધસી રહ્યોરે લોલ

તાપ પડે વણુતોલ સરીખો કે, તે નવ જય સહોરે લોલ.
 સુક્લ પક્ષ તીથી સદ આઠમ, વાર તે કહું રવીરે લોલ.
 નરનારી સૌ ત્રાસજ પામ્યાં કે, સાંભજો અનુભવીરે લોલ.
 મૂળ મંડાણુ કહાંથી થયું કે, સાંભજો ચીત ધરીરે લોલ.
 તે હું તમને કહું વીસ્તારી કે, સ્થુળ જય થરથરીરે લોલ
 મારું વાડપોળમાં ધર કહીયે કે, જોરાબાવા તણું સહીરે લોલ
 કોધ કરી દીલ અંદર માત કે, અમ્મિ પ્રવેશ થઇરે લોલ.
 ખરે બપોરે આગજ લાગી કે, ગભરામણુ થઇરે લોલ.
 જ્યમ વીજળી ચળકાટ તે ધાટકે, જવાળા ગગન ગઇરે લોલ.
 એટલામાં એક ભંગડ આવી કે, બુણુણું ટુંકીયું રે લોલ
 સુણુતામાં સૌ આતાજન કે, સૌ લોક ટોળે થયું રે લોલ
 કોઇ ધારીયે ને કોઇ કોઢારેકે, બારસાક તોડવા માંડીરે લોલ.
 તોપણુ બારસાક ટુટી નહીને. કુવાડીઓ થઈ ખાંડીરે લોલ
 પાણી પણુ લાં રેડયું ઘણું કે, આગ ઓલવાઈ નહીંરે લોલ.
 તે પછી ઝાલી મારવાડ કે, કારણુ કહું સહીરે લોલ.
 બાબા કહે તેમાં નહીં ભેદ કે, ગાભરા થયા ઘણારે લોલ
 ઘાસના ગંજ છે વાડા માંજ કે, ઉડે ચણુગા તે તણારે લોલ.
 તેથી જલદી નીકળી જવાળ કે, ઝટપટ લીધા ઝાલીરે લોલ.
 કોધ કરી કયો કરડાં નેણુ કે, સમ સરરર ચાલીરે લોલ;
 નેશંકર એક બ્રાહ્મણુ કહીયેકે, ઝટ ધર ઝાલીયું રે લોલ.
 સર્વ બળીને ખાખ થયું કે, આગળ ચાલીયું રે લોલ.
 ઝટ ઝાલી નાથાની પોળ કે, બળવા માંડયું હુહુરે લોલ.
 તે ચોઘડીયું એવું હતું કે, વા પણુ વાય બહુરે લોલ.

મનહર છંદ.

બપોરના બાર ખરા મધ્યાન કાળજ થયા,
 તેવે સમે આગ લાગી ઓચીંતી બબકમાં.
 ઝણોરની પર જાણે ઇશ્વરનો કોપ થયો.

કાંતો જાણે પુણ્ય કૃત્ય તોળવાની જઠમાં.
 આચીંતી બભક લોકો જોઈને ચકીત થયા;
 ઉરમાં ડરવા લાગીયા તે હવે શું થશે.
 કાંતો જાણે શીવનું ત્રીસોચન ઉઘડ્યું હશે;
 હાય દૈવ હાય દૈવ હવે શું થઈ જશે.
 તેવે સમે વાયુના જોરથી ચણુગા ઉડે તે;
 જાણે આકાશમાં સમાચાર લેવા જાતહે.
 પાણીની પુરથી કરી પાણી ત્યાં રેડ્યુંજ ધણુ,
 આસપાસ ગામનાતે લોક દોડી આતહે.
 એકદમ અંધારું ધબ તે આકાશમાં થયુ,
 ધુમાડાના ગોટપોટથી ઢંકારી તે ગયું
 આગળ તે આગ કેવી જોશથી ચાલી રહી તે,
 પરખત કહે ચીત દઈ સાંભળો કહું.

સોહલો.

હવેલી નરોત્તમની ઝાલી ઝટ, તે પણ સામી ઉતરી ઝટપટ
 હાહાકાર ઝણારમાં થયો, માલ બધો લુટાઈરે ગયો.

રાગ અસલ.

ઝટઝાલી નરોત્તમની હવેલીકે, કારણ કહું સહીરે લોલ.
 નાથા મૂલજીના ઘર માંહેકે, ઘાસ ભર્યો હતો તહીરે લોલ;
 અતી સુંદર નરોત્તમની હવેલી, શીકર હરધણી થઈરે લોલ.
 રોગાનથી બભકાર ભરીકે. બભકભેર બળી ગઈરે લોલ;
 ઝટ ધર ઝાલ્યુ નાથા મોદીનું, ગાભરો થઈ ગયોરે લોલ.
 માલ બધો કાઢી નાંખીને કે, જહાંતહાં નાંખીયોરે લોલ;
 પૂરજોરથી તે આગળ લાગી, બહુજ ખેભાન થયોરે લોલ;
 મહેનત કરી બહુ માલજ કાઢ્યો કે, તેપણ બળી ગયોરે લોલ.
 નાથા મોદીનું ઘર બળી રહ્યું કે, ઝાલ્યુ ક્યાંયકીરે લોલ;
 નાથા મૂલજીનું ઘર લાંગ્યુ કે, ઝાલ્યું ત્યાંયકીરે લોલ.

દંડવીજયછંદ.

રેજ્યમ વીજળી જ્યોત થઇ ગઇ, ઝપટ કરી અગની પુર જમી
વીજળી વેગ જસો અળકાટ. તે ઘાટ કદી ઉતરી ગઈ સામી
વા સરદાર તેં જોર કરી, ફરી પોળ તે નાથાની ઝટઝાલી
શું કરે કાયર લોક થયા, ભભકારથી એ પણ આગળ ચાલી.

રાગ અસલ.

સુણજો કહું શ્રોતા સૌજન કે, આવ્યા લોકે લોકરે લોલ.
પરગામી પણ લોક બહું કે, આવ્યા થોકે થોકરે લોલ

મનહરછંદ.

શેરની સંગાથ લડે એવા સૂરા સરદાર,
આવ્યા ઝાલી ડાંગ કોઈ આવ્યા ઝાલી ધારીયુ;
ઉનાળાનો તાપ પડે તેમાં વળી આગનો તે,
જેમ ચુલા ઉપરનું ધીકી ઉઠે ભાડીયું;
આસા મુકી લોકોએતે ઘરમાંથી માલ કાઢ્યો,
પેટીયોની ઠઠવાગી તેહનીજ પુરમાં
ભુમીએ ભગવો વેશ ધારણના કર્યો હોય.
તેવો એવે સમે લાગે કહુંછું અંકુરમાં
કેટલાક લોક પાણી રેડવાને મંડી ગયા,
કેટલાક સાહુકાર ચીનના ચોરી કરે;
પેટીઓ ઝાલીને તોડી ફાડીને મેદાન કરે,
ઠેકાણે કરીને પાછા આવી તેહમાં ફરે;
મજ્જુરી કરીને માલ કાઢેલો તેપણ ગયો,
ઘર બળ્યું જોઇને તે લોક ધાભરા થયા;
પરગામી સાહુકાર ચીનના તે ધનલઈ,
પરબત કહે ચોર પોળારા ગણી ગયા;

દોહરો

લોકતે બેભાની થયા, આતે શું કહેવાય;
જવાળા દેખી આગની, થરથર ધુળે કાય.

(૨૫)

રાગઅસલ

નાથાના ધરમાં ક્રોધ નહોતું કે ધમરામણુ યધરે લોલ,
તાપી શંકર બ્રાહ્મણુ કર્ણધેકે, ડાગળી ખરી ગધરે લોલ,
ધન્યજી ઉધરાતદાર ઝણોરના, દલપતરામભધરે લોલ;
આરંભ્યુ એક આવી કામકે, હીમત રાખી તલીરે લોલ.
ચડાવીયા મેડાપર માધીકે, બીતો તોડી નાંખીરે લોલ.
પાછળથી પાણી બહું રેડ્યુ, ઝણોરની બાજુ રાખીરે લોલ
એટલી હીમત એમણે રાખીકે, રાખી ન કાંઈ ખામીરે લોલ
ઝટઝાલી ગણપતની પોળકે, ઉતરી ગઈ સમીરે લોલ

રોહણે

ગણપતની પોળ કહીએ સાર. તેપણુ સામી ઉતરી નીરધાર
પણુ હવેલી પ્રાણુજીવનની સહી. એ પોળ એટલેશીરે રહી
લોક માંહેમાંહે કરેરે વીચાર, સો ધર બળી ગયાં નીરધાર.
ધનવાન હતાતે નીર્ધન થયા, પામર તો નવ જાણે કયા.

રાગ અસલ.

પણુ હવેલી પ્રોહિત તણીકે, અટકી ગઈ લાંચીરે લોલ.
પોળ નાથાનીમાં ધર એક રહ્યુંકે, પ્રભુ તણી મહેરથીરે લોલ
એ ધરથી* પશ્ચીમ દીશાયેકે, અગ્નિ પરવરીરે લોલ;
ઝડપીને ઝટ ઝાલી પોળકે, ઝટપટ ગઈ બળીરે લોલ
કોપ થયો અદભૂત સરીખોકે, સ્થુળગયાં થરથરીરે લોલ;
સુણુજો કહું સૌ શ્રોતા જનકે, ગરીબ જન ગયા મરીરે લોલ

મનહરછંદ.

ચારે ગમથી તે લોક લૂટાયા ખરીજ રીતે
મોટા મોટા શાહુકાર આગમાં ટુટી ગયા
તેમાં વળી છેક આપડા ગરીબ હતાજનન
ખરી રીતે ખેલી આગ બહુ દુખીયા થયા.
શેઠ નરોત્તમને ધણુંજ નુકશાન થયુ,

* હાસેડીઆ. ખુશાલસંગજના ધરવાળી ઝોળ.

(૨૬)

ત્રીશ હજાર હું રૂપીયા આશરેથી કહું
તેનો તૃતીયાંશ વ્યાશનાથ મૂળજીને થયું;
પરબત કહે અગ્નિ દેવીને નમ્યા શહું

રાગ અસલ.

જીવજતુ ધણાં બળી ગયાં કે, હાહાકાર થયોરે લોલ.
જન સૌનો કાઢેસો માલકે. તે પણ બળી ગયોરે લોલ.
નરનારી સૌ પામ્યા ત્રાસકે, સૌ બેભાન થયાંરે લોલ
અગ્નિ દેવી હવે ક્ષમા કરોકે, સૌ ઘર બળી ગયાંરે લોલ
પણુજ વેપારી ટુટી ગયાસૌ; નુકશાન થયું ઘણુંરે લોલ.
નેં ગણુવા બેસું હું માતકે ગણતાં સુંરે ગણુંરે લોલ

અગની રૂપી માતૃશ્રીને લોકની વીનતી

હરીગીત છંદ.

હું નમ્ર પાસે બહુ ઉઠાસે પહોંચીયો જોણું ઘડી એ દેશી.
હું અગ્નિ માતૃ કરદયા સૌલોક કહેછે કરગરી
તું સુણી અમારી પ્યાર તે આવાર દીલ દયા ધરી
સૌ રંક બાપડા હતા તે આગમાં ટુટી ગયા,
સમ સરરર ચાલવાથી આગ તે બહુદુખીયા થયા.
જોધ તાપ તારો તે સમે અમથી તે નવ સહેવાયરે
બળે કરી બહુ ક્રોધ તારી ગગન જવાળા જાયરે
અમરીપુ આવ્યો દોડતો કરવા અમારો નાસરે
કાયા અમારી થરથરે કહું નામ ચમતર માસરે
બહું છાંટીયુ તે નીર સર્વે રીસમાં સોસી ગયો
વણુતોલીયો તે તાપ તેનો આગની બેજો થયો
કયો ભભૂકે તેહણે જણાર તે જાંણુ થયું
ધન અંધ ધુમાડાના ગોટાપોટથી તે થઇ ગયુ
જાળકારા કરતી વીજળી જ્યમ આભમે જાંચે રહી
પોણ એકથી તે એક ત્રીજી આગ તે જાણે શહી

૧ વિનંતી.

૨ વખત.

ભભકારથી તે આગ ચાલી લોક બેભાની થયાં
 સૌરંક ખાપડાની દાદ સાંભળીમા રહી ગયાં
 પોકાર સુણી લોકનો તે ઉરવીને દયા ધરી
 હું ઈશ આગિન માતને ન દેખાવીશ હમને ફરી.

લલિત છંદ.

અરર માતરે, હું કહું ખરૂં, અરર હાયરે, વીનતી કહે
 ખરર દેખને, માખમા કરો, નજર ફેરવી, દુખડાં હરો
 કરગ રેતને, લોક તે શહુ, અરજ આટલી, મારી તે કહું
 ધરજ સૌ બળ્યાં, લોક તે કહે, સરર નેત્રથી, નીરનો વહે
 અરજ સુણીને, માતનો રહ્યાં, અસલ લોકનાં તેજનો ગયાં
 ગરિય ખાપડા,ની દયા ધરી, ઝરર નેત્રથી, “મેરતો કરી
 પરમ પ્રેમથી, નંદના(લ) તણું, ધરબચાવીયું, વારમાં દાણું.

રાગ અસલ.

જનસાની વીનતી સુણીનેકે, ચુકકર ગાફ માતારે લોલ:
 પામર પ્રાણીની અરજ સુણીનેકે રહી ગયાં લાવી શાતારે લોલ.
 રસીક આ ગરબો રચ્યો પરગતેકે ખ્યાર ધરી સહુ ગાળેરે લોલ.
 સૌ કવીને કરજોડી કહું છુંકે હોય ભૂલ મુધારજોરે લોલ.

દેશી મીત્રને અરજ.

રાગ પરજ અથવા મહાડ.

મારી આલી તું સીદ અકળાયરે, તુંને ખમારે ખમા એરાગ.
 સરવે સુંજીને દેશી મીત્રરે, મારા દીલ તણા ખ્યારા.
 કાપો કષ્ટ સઘળા ઓ પવિત્રરે, મારા દીલ તણા ખ્યારા.
 છે દુખ આ બહુ ગામમારે, મુખસેં કહું નવ જાય;
 જો દીલ પાછું આણીયે તો, થરથર ધૂનું કાયરે. મારાદિલ.
 તરકર ચોરી જો કરેરે, રહેશે મનમાં આશ;
 અમરેજ બ્યાં પરચ્યો ત્યાં, બાળીને કરશે નાશરે મારાદિલ

ધાડ પડે જો કમ નસીજે, ઉરમાં રહે કંઈ હામ;
 પણુ અમદેવ સુણતામાં, ચરર ચોટે ડામરે મારાદિલ.
 દુખજે મોહું સર્વથી એ, ઈશ્યુજે નવ સહેવાય;
 આથી તો મરવું ભલુંરે, બડભડ લાગે કાયરે મારાદિલ.
 સવત ૧૯૪૫ એરે, હતો મૃગ શીર માસ;
 સુકલ પક્ષની આરસેરે, અગનીયે કરીયો નાસરે મારાદિલ.
 કોળી ફરીયામાં થઈરે જોયીંતી તે આગ;
 રીપૂજે તેનો હતો તો, કેવો કાવત લાગરે મારાદિલ.
 રદ્ય અમારૂં ચીરાય છેરે, નેત્રે વહેછે નીર;
 સૌ સોયો મૂળ સુખનાંરે સજ્જન રાખી ધીરરે મારાદિલ.
 અટકાવો એ દુખનેરે, કરી સુકૃત એ કામ;
 રીપુ કહું અગ્રી તણો હું, બંધજે જેવું નામરે મારાદિલ.
 તે આણો તમે આ સમેરે, હૈયે સહુ દરખાય;
 દુખ તે સરવે દુર જસેરે, સેજે સુખ સૌ થાયરે મારાદિલ.
 આસીસ સૌ દેશે ધણીરે, કહુંછું નમાવી શીશ;
 પરખત વદનથી એમ વહેરે, રાજી રહેસે જગદીશરે મારાદિલ.
 ગરબો ઝણારનો સમાપ્ત.

રણછોડજીની પ્રાર્થના.

મનહરછંદ.

ડાકોરના! ડાકોરછો મુરખી છોગાળા તમે,
 કૃપા કરી આજ મને દરશન આપીએ;
 રૂપ તારૂં જોઈ મન ખુશી ધણો થાજી વળી,
 રણછોડ જાપ તારો દરરોજ જાપીએ.
 મુગટ મણીનો માથે ચલક ચલક થાય,
 રૂદેમાં મુરત તારી મનથકી થાપીયે;
 ધ્યાન રહે તૂજપર કુખૂદીનો નાસ થાય,

(૨૯)

એવી કૃપા કરી આજ પ્રોત્ દુઃખ કાપીએ. ૧

ભાથીજના ગુણનું વર્ણન.

મનહરછંદ.

સુંદરછે મીયા ગામ પાદર ભાથીજ વસે,
નીજ નામ રટે ઉર ઘણા સૂખી થાયછે;
રાજ્ય રણમલશીંગ રાજતો કરેછે વળી,
પાદર ખુમીયુ થાય ઘણાજન ધાયછે.
ભાથીજ આવેછે ત્યારે જોવાની શી કહું મણા,
જોતા હવા સૌ જન હેતથી ધરાયછે;
ઝેરતો ઉતારે ભારી વારતો ન લાગે ઝગરી,
એવા ભાથીજના ગુણ દામોદર ગાયછે. ૨

દુષ્ટ નર વિષે.

મનહરછંદ.

દુનિયા અંદર દુષ્ટ સામાને પોતાના જેવા,
ગણી વળી મુર્ખ લોકો કરેછે ચડ્યા ચડ્યા;
અધાંધમાં ટુલી અને છેઝાધમાં છાકી વળી,
અભીમાની રસ્તે જતાં ચાલેછે લજ્યા લજ્યા.
રાખી પરનારીઓને પોતાની સમાન ગણી,
કરે તેની પુંડે પુંડે રહેછે અજ્યા અજ્યા;
કહે દામોદર તેના મૂખ બાજ્યા જેવાં દિશે,
જનેતાને પેટ તેઓ પથર પડ્યા પડ્યા. ૩

કુલ્હારજ સ્ત્રી વિષે.

મનહરછંદ.

રાખી પર પુરૂષને, સ્નેહ બાંધે તેની સાથે,

૧ ક્ષત્રીદેવછે.

૨ મીયાગામના દાદર.

૩ લેશ.

૪ અંહકારમાં આંધળા થઈને.

ખીજીનાથી છાનીકૃયા કરવાને જાયછે.
 કદાચિત વાત તેના પતિને માલમ પડે,
 રડીવળી ફેલ કરી જુઠા સમ ખાયછે.
 એવી તે કુનારી વળી વસ્ત્ર વીના સ્નન કરે,
 નારી નહીં તે કુતરી પછીથી પરતાયછે.
 કહે દામોદર વળી પારકાને પતિ માને,
 ધિક્કાર જનેતા પોતે દુષ્ટ નકં જાયછે. ૪
 દેખો મેરેયાર લાલ રમતે અનેક આલ,
 જુદીજુદી ચલે ચાલ મરતીકા પાર નહીં.
 સામસામી બોલેનાર ખડી રહે માથે બાર,
 અજરૌકી માંહેયાર નેનતો ચલાય રહી.
 દેખો વલી દોરજત ચરેલ કરાવે ધાત,
 અછોડાકુ જોર થાત તોયે ચમકે સહી.
 એતની જાતકું ચાર સોડીયાકા પડે માર,
 કહે દામોદર બાર માંથે ચલાય રહી. ૫

કુંડળીઓ.

* કામની કોઈની થઈ નથી, વળી કોઈની નહીં થાય;
 પૈસો દેખે જ્યાં સુધી, મનમાને તેમ ખાય;
 મનમાને લમ ખાય, ખાવાતું પુરૂંજ થાશે;
 જુદું કરસે ચિત્ત, દેખીને દુરજ નાસે.
 કહે દામોદર એત, સ્ત્રીનો વિશ્વાસ ન કરવો.
 જો ભૂલેગા મુંઢ, ધાર વણું મોતે મરવો. ૧

જીવને ઉપદેશ વિષે કુંડળીઓ.

ખબર નહીંહે પલકકી, જાનેકાહે જરૂર.
 પુન્ય પાપ ક્યાકયા કીયા, પુછેગારે હજુર.
 પુછેગારે હજુર, તું ક્યા બોલેગા વાણી.
 સમજ કર દીલ સાથ, એતતું મુઠજ પ્રાણી.

કહે દામોદર ચેત, કાયાકુ બાલી દેવગા.

સાથે પુન્યને પાપ, બાકી સખ પડા રહેગા. ૨

જીવને ઉપદેશ. કુંડળીઓ.

ચીંતા મતકર પ્રાણીઆ, ચીંતાથી શું થાય

કામકાજ સુજે નહીં, કાયા ખોખું થાય.

કાયા ખોખું થાય, સુજે નહીં કામ જરે,

કુમુદી આવે પાસ, કુમુદી જાય *પરે.

કહે દામોદર ચેત, ચાર ચિંતા મત કરના,

દુર્ગુણ કાટી નાંખ, પ્રભુકા ધ્યાનહી ધરના. ૩

કર્મ વિષે. મનહર છંદ.

કરમે રાવણે રાજ ખોયું કીધું કુહુ કાજ

ત્રીયા થકી ખોઈ લાજ રણમાં ટળવળે

રાગ્ન હરિચંદ્ર તેતો ઘેરે ઘેર માગે એતો,

આપી વસ્તુ સુખે લેતો કર્મ સંજોગે મળે.

કર્મે સુખ આવે પાસ કરમે થાયે ઉદાસ,

કુમુદીનો થાય નાસ ચિંતા અંગમાં બળે.

એમાં ભાઈ કેનો વાંક કરમે થાયછે રાંક,

કહે દામોદર ૧આંક ટાળવાથી ન ટળે. ૧

“ મહી ” માતાનો ગરબો.

સ્વસ્તથી સ્નેહપૂર શહેર સોભે સાઈંરે એ રાગ.

કરજોડો કંઈછું વીનતી, મહી માતારે;

બાલકની કરજો સહાય, બહી સુખ દાતારે. ૧

ગરબો ગાવા મન કંઈ, મહી માતારે;

આ કૃપા કરોને માત, બહી સુખ દાતારે. ૨

બાધા રાખે ઘણા બાવથી, મહી માતારે;

તેના પૂરો મનોરથ મન, બહી સુખ દાતારે. ૩

* આધી.

૧ લલાટનો લેખ.

૧૫૩છે તરતછે તાલરો, મહી માતારે;	
હું બળું દીવસને રાત, બલી સુખ દાતારે,	૪
ધોડો આવે ઘણા જોરથી, મહી માતારે;	
બળ કરીને ઉછળે નીર, બલી સુખ દાતારે.	૫
વાસદ આગલ ચોરીછે, મહી માતારે;	
નીર ફરે નહી લગાર, બલી સુખ દાતારે.	૬
આગળ પાછળ ઉછળે, મહી માતારે;	
તમ ચોરી પર નવં જય, બલી સુખ દાતારે.	૭
ખીજ ઘણા ખરા પલ ઉપરે, મહી માતારે;	
ગાડી ઘણા જોરથી જય, બલી સુખ દાતારે.	૮
પણ પલ આવે જ્યાં આપનો, મહી માતારે;	
ગાડી નરમ પડીને જય, બલી સુખ દાતારે.	૯
શ્રીફળ ચુંદડીનો પાર નહી, મહી માતારે;	
ઘાય દીવા દીવેટ અપાર, બલી સુખ દાતારે.	૧૦
આકીન રાખે ઘણા બાવથી, મહી માતારે;	
સમરે તુજને સૌ જન, બલી સુખ દાતારે.	૧૧
તે જન સુખ પામે ઘણું, મહી માતારે;	
કળીયુગમાં તુજને ધન, બલી સુખ દાતારે.	૧૨
ધન્ય ધન્ય મા તુજને, મહી માતારે;	
ગુણ ગણતાં ન આવે પાર, બલી સુખ દાતારે.	૧૩
કરગરી કહું છું એટલું, મહી માતારે;	
હું પાપીને કર પાવન, બલી સુખ દાતારે.	૧૪
બુદ્ધી નથી કંઈ મુજમાં, મહી માતારે;	
મુજ પર નવ કરસો કોપ, બલી સુખ દાતારે.	૧૫
ગાય શિખેને સાંભળે, મહી માતારે;	
તેની પૂરે માતા આસ, બલી સુખ દાતારે.	૧૬

સુખ સંવત વિઠ્ઠમની કહું, મહી માતારે;
 ૧૯૪૩ સાલ, ભલી સુખ દાતારે. ૧૭
 આસો વદ પડવો કહું, મહી માતારે;
 વળી રૂડો *ચંદ્રજ વાર, ભલી સુખદાતારે ૧૮
 ગુણ ગાવામાં ચુક હશે, મહી માતારે;
 કહે દામોદર કર માફ, ભલી સુખ દાતારે. ૧૯

શ્રી ભાથીજનો ગરબો.

આધવજ સદેસો કેહેજો શ્યામને. એ રાગ.

ભાથીજ ભજએરે રૂડા ભાવથી,
 મુકીઆજે મનનો મોટો સોકજો;
 મીયા ગામને પાદર દેરી સોમતી,
 નાગ પાંચમને દિન બરાય સૌ લોકજો. ભાથીજ. ૧
 શ્રાવણ માસ તણીતે સુદી પંચમી,
 મેજો જોવા આવેછે નરનારજો;
 મંડપની સોભાછે અતિ રળીઆમણી,
 હાંડી ગ્લાસો દીપેછે અપારજો. ભાથીજ. ૨
 રાજ્ય રૈયત જોવાને સૌ કારણે,
 આવી ઉભાછે ભાથીજની પાસજો;
 કરડે કાજો નાગ ઝેરી કાઢી જનને,
 ભાથીજનો ઝેર તણો કરે નાસજો. ભાથીજ. ૩
 સાંભળજો સૌ સજન નરને નારીયો,
 ઉતારેછે ઝેરજ કેવી રીતે જો;
 દશમણ નાહીતે આવે ચોરા આગજો,
 લોકો આવી કીકીયારી કરે પ્રીતજો. ભાથીજ. ૪
 લક્ષ્મણને ભાથીજ તે શર થાયછે
 જમણો હાથજ ઊંચો કરે ભાઈ જેવે જો

* સોમ.

૧ ભાથીજ દેવનો ભૂવો.

થરથર ધ્રુજે હાથ અને વળી આંગળી
 ઝેર ઉતારે સામાં મનુષ્યનું તેવે જો, બાથીજી. ૫
 ઝેર ચુસીને પ્યાલો પીએ ખાંડનો
 સાર પછી બાથીજી તે વળી જાયજો
 કરડેલાને સાતા વળેછે તે સમે
 ઘણા હરખથી ચાલીને ઘેર જાયજો બાથીજી ૬
 અચરત પડછો એવો બાથીજી તણો
 કળીયુગમાંછે એ તો પ્રખ્યાતી દેવજો
 કહે દામોદર ગાજો નરને નારીઓ
 સુખે કરજો બાથીજીની શેવજો. બાથીજી ૭

હિત શીક્ષા

સાંભળનેતું સજની મારી,
 રજની ક્યાં રમીઆવીજી. એદાજ.
 મુણુજો મારા સફલ રનેહીઓ,
 શિખામણની વાનજીરે.
 છાની વાત ન કરીએ સ્ત્રીને
 કરાવે કોઇ દીન ધાત. સમજીને ચાલોજી ૧
 જેમ બને તેમ સ્ત્રીની સાથે,
 સંબંધ રાખીયે થોડોજીરે;
 કળીયુગમાં મન જેવું સ્ત્રી સાથે,
 તેવું પ્રભુ સંગ જોડો. સમજીને ચાલોજી ૨
 સુખ આવે છાકી નવ જઈએ;
 દુઃખ આવે નવ ડરવુંજીરે
 દિવસ જતાં એમ વારન લાગે
 એક દિન પડશે મરવું. સમજીને ૩
 મિત્ર તણે ઘેર રોજ ન જઈએ
 કો દીન થાય બગાડજીરે

મિત્રની નારીશું વાદ ન કરીયે

જુઠાં એછે લાડ.

સમજીને ૪

સંસાર સરવે જુઠો જાણો

જુડી આતો માયાજીરે

દરેક વસ્તુ કામમાં આવે,

પણ નકાળી આ કાયા.

સમજીને ૫

વિચાર કરતાં પાસે વાણું

વેળા વીતી જાશેજીરે

નહી સોધો કંઈ ધનની આગત,

પસ્તાવો પછી થાસે

સમજીને ૬

મોહ માયાને મત્સરછોડી.

પ્રભુ બજાવ્યો લાવોજીરે:

દામોદર કહે સત્ય માનીને

પ્રભુની સેવા બળવો

સમજીને ૭

ભાથીજીની સ્તુતી વીશે

રાગ પ્રભાતી.

ભાથીજી આપના ગુણને ગણતાં, કદી ન આવે પારરે

હેતથી આપને જે કોઈ બજશે, તેને ઉતારો બવપારે ભાથીજી ૧

સ્વસ્થાની એક મીયારે ગામે, પાદર મોડુ ધામરે

ગામ અંતે પરગામના મોકો, નિલકે આપતું નામરે ભાથીજી ૨

છોખંધ ચોરો પીપલ પાસે, ડેરી સારી લાગેરે

માહે ભાથીજી ફાંકડો બેસી, સંકટ સૌનો ભાગેરે ભાથીજી ૩

મૃતુક તુલ્યકો માનવી આવે, પલમાં સાડ કરોછોરે

ઝેર ઉતારતાં વારન લાગે, સંકટ સૌનાં હરોછોરે ભાથીજી ૪

ક્ષત્રીવટ સુરાછો પોતે, ડેરીની બલીહારીરે

જે વેળા પધારે પોતે. જેવાની ખુશા સારીરે ભાથીજી ૫

૧ દુર કરોછો.

સદ્મથ્ણને પોતેરે ચડોછો, હોકારો દધ આવોરે
 નરનારી સૌ જોવા આવે, તે સૌને ઉર ભાવોરે ભાથીજી ૬
 વલી *રસનાઈ થાયછે જ્યારે, સૌજન બેળા થાએરે
 સ્તુતી જનો ઉમારહી કરતા, ગુણુ આપના ત્યાં ગાયેરે. ભાથીજી. ૭
 આરે પ્રભાતજે નરને નારી, પ્રાત સમે ઉઠી ગાસેરે
 દામોદર કહે ભાથીજી બજતાં, સંકટ દુર પળાસેરે ભાથીજી ૮

મંનને શીખામણુ રાગ પ્રભાતિ.

મજલો મજલો શ્રીરામ નામને,
 તો ભવસાગર તરશેરે;
 આરે વચન નહી માનો પ્રાણી,
 તો તમે રોધ રોધ મરશેરે. મજલો. ૧

નહી આવે ધરખાર નહી આવે પૈસો,
 નહી આવે માયને બાપરે;
 અંતકાળે પ્રાણી એકલા જશે,
 સાથે પુન્યને પાપરે. મજલો. ૨

સગાં સખંધી વાલાં સરવે,
 સંસ્કારે મળી આવેરે;
 જન્મે એટલા જીવે નહી પ્રાણી
 આવી પોયે સૌ જાવેરે. મજલો. ૩

દુઃખ રૂપી દરિયો છે મોટો,
 તેમાંથી સુખ લેવા ધારેરે
 તો તો એક સ્મરણુ શ્રીરામનું,
 બીજાં કુટુંબને ટાળેરે. મજલો ૪

વાદળનો પડછાયો પ્રાણી,
 તેમ આ વય ચાલી જશેરે.
 નહીરે મળે તમે શ્રીરામ નામને,
 (તો) પછી પસ્તાવો યાશેરે. મજલો ૫

આરે પ્રભાત જે નરનેનારી,

પ્રાતસમે ઉઠી ગાશેરે.

દામોદર કહે રામનામ જપતાં,

દુઃખ રૂપી દરીયો તરાસેરે.

બજીલો ૬.

એજન પદ.

બળેબળેરે હો સધળાં નરનાર, પ્રભુનું તમે નામ. બળે.
તળે તળેરે આમ નથી છળભેદ, વળી અભીમાન તળે. ટેક.
પરમહેતથી નરનારી તમે, બજીલો જીગદાધાર.

રોજ હરીનું રમરણુ કરીલો, જીઠો આ સંસાર. બળે ૧
તનમન ધન તેને સોપીને કરીયે રૂડાં કાજ.—

દાન દયા દિલ ડાપણુ રાખી, પ્રભુ બળે બધ આજ. બળે ૨
મોટા મોટા મરી ગયા, ને આપણુ જાવું પડશે,

દરપણુ તાઈ સાથ ન આવે, પાપ કર્યો તે નડશે બળે ૩
રમતમાં હમેશ રમોછો, શોખ કરોછો સારો.

પ્રાશ્નિત કરતાં લેશડરો નહી, (તો) ધિક્ક પડ્યો જનમારો. બળે ૪
નહી આવે કંઈ માલ ખમ્મનો, નહી આવે મા ખાપ.

જીવજતાં તો વાર ન લાગે, સાથે પુન્યને પાપ. બળે ૫
પરણ્યાગીમાં વાંકા હીંડોછો, છેલાઈનો નહિ પાર.

નમ્રતાથી આ પ્રભુ બજીલો, નહીતો ખાશો માર. બળે ૬
સાહેબ વિના કાઈ બેલી નહી, અહંકારમાં કયમડોલો.

હાહાભાઈ આ માઈછે, તમે, એમ કહી સીદ બોલો. બળે ૭
ખાઈ ભાઈ વળી માલ ખમ્મના, તાઈ નહી તલભાર.

દયા હજી નહી લાવો પ્રાણી, તોતો ખાશો માર. બળે ૮
મોહ માયાને મત્સર છોડી, પ્રભુ બજીલો લાવો.

અવસર રૂડો ચાલ્યો જાસે, પછી યશે પસ્તાવો. બળે ૯
વાંચી મારા સકલ સ્નેહીઓ, મનનો સદેહ બોલો.

પ્રથમની ટેક પડતી મૂઠી, બાર પારેઆઢ જોજો બળે ૧૦

પારીઆદનો પ્રથમ અક્ષર, વાંચીલો નિર્ધાર.

તે અક્ષરનું નામ થયુજે, તેતો આ રચનાર. બજે ૧૧

આર પારેઆદ નીચે વળતી, જે લીટીછે ચાર.

તેહ તણો પણ પ્રથમ અક્ષર, વાંચી લો નીરધાર. બજે ૧૨

ગામ તણું તો નામ લખ્યું છે, *લિલટાવીને સાર.

રીસ ન કરસો સમજુ ભાઇઓ, ઈશ્વર લીલા અપાર. બજે ૧૩

ઈશ્વરનું સ્મરણ કરવા વિધે?

રાગ પરજીઆ

વોયવોયરે કાસમસા દુલા પ્યારા એદેશી.

બજબજરે રામનામને તું બજ

બજ લેજે તું સરગન હાર, હિતરાસે તેથી ભવપારરે બજબજરે ૧

સીતા સરખીજે સાધવીનાર, રામવીઆરતીન ક્ષણવારે બજબજરે ૨

ગઇતી લંકા રાવણુને ઘેર, રામસંભાલતી રૂડી પેરરે બજબજરે ૩

સુણ મુખ મનુષ્ય આગત, રામસંભાલજે દિનરાતરે બજબજરે ૪

જુડો સંસાર જુડી આ માયા

બળી રાખોડી થાશે આ કાચારે બજબજરે. ૫

નથી સગાંતે માયને પાપ

સાચી સગાઈ પુન્યને પાપરે. બજબજરે. ૬

કરે તેતો ભોગવનું પડશે,

તેતો, આવીને અંજે નડશેરે, બજબજરે. ૭

સ્વપ્નાવત જણો સંસાર,

મનમાં સમજે નરનારરે બજબજરે. ૮

જુડું બોલવું નહીં કદી મુખ

પુન્ય કરસોતો પામસો સુખરે બજબજરે. ૯

સંસ્કારે સર્વે મળી આવે,

એતો આવી પોચે સૌ જાવેરે, બજબજરે. ૧૦

લક્ષપતિ મરી ગયા શેઠ,

† લીપી. * ઝણારને બદલે શાહાબાદ લખેલું છે.

મરણુ તો છે પગલાંની હેઠરે	ભજભજરે ૧૧
કાચી માટીનો કુંભછે જોવો,	
દેહજીવનો સખંધ બાધતેવોરે	ભજભજરે ૧૨
મિથ્યા મમત કરેછેરે લોક	
તે જાણી લેવું સૌ ફાકરે,	ભજભજરે ૧૩
કાયામુકી જીવ સાલ્યો જાશે	
પરજીયા નારી સૌ ગાશેરે.	ભજભજરે ૧૪
માટે સમજે તમે નરનાર	
બજી લેજો શ્રી જીગદા ધારરે,	ભજભજરે ૧૫
દેવની રતુતી કરો કરજોડ	
દામોદર કહે જોલો રણછોડરે,	ભજભજરે ૧૬

લાવણી શ્રી ભાથીજીની.

રાગ કાલીંગટો. લાય ચક્ર ત્રીમુળ પીરાજો. એ દેશી,
 મીયાગામ દરમ્યાન ભાથીજી, પાદરતો એક માલેછે
 ગામ અને પરગામ માનતા, ભાથીજીની ચાલેછે ૧
 છોખંધતો એક ચોરો દિસે, પીપલનો એક ગાજોછે
 ચોરા ઉપરની ડેરીમાં, ભાથીજી પીરાજોછે ૨
 ચોરાતો એક રંગણિક લાગે, જગ્યાની બલીદારી છે
 શું સુંદર શોભેછે પગથીયાં, માંહે લોટાની જાળીછે ૩
 કરડેલા સર્પનું ઝેર ઉતારે, એવા ભાથીજી બલીયા બહુ
 ગામ અને પરગામ તજ્જાજન, ઉતરાવાને આવે સહુ ૪
 ખુમીયું સાં ધાયછે જોડે, લોકો ભેળા થાય ધણા
 ભાથીજી તમ શોભા તણીહું, બાલક ચર્ધસી કહું મણા ૫
 કાવે તેવા ઝેરી સર્પનું, ઝેર ઉતારો પલક મહી
 ઉતરાવાને જે કોઈ આવે, કાકીયારી સહ કરે તહીં ૬
 આપતણા ગુણુ હેને લખતાં, કંઈપણુ છોડા નહી આવે
 આ રસીક લાવણી ભાથીજીની, દાસ દામોદર તો ગાવે ૭

રસીક ગાયન. રણછોડજીની સ્તુતિ.

રાગ ઇંચેજ વાળની ચાલ.

હુંહું રંક્યાળ તારો, દાસ દાસ દાસ;
 'મેર મૂજપરે કરો, અરેરે અવિનાસ. હુંહું ટેક
 રણછોડરાય પુરી, ભક્ત કેરી આસ;
 બોડાણાજી લાવીયા, હતો દારીકાંમાં વાસ. હુંહું. ૧
 ધનનધનન ધુધર બાળે, ઉર અતિ ઉલાસ;
 ભક્ત કેરી લાજ રાખી, 'કદ કીધું નાસ. હુંહું. ૨
 ધન્ય ડાકોક ગામ સંવત, 'પલ ધડીને માસ;
 આનંદ આનંદ યાય, ઘોર ગર્જના આકાસ. હુંહું. ૩
 નવીત નૃસ યાય, જાણે સોભતું કૈલાશ;
 આવે દુર દેશથી, પ્રેમી ભક્ત આપપાસ. હુંહું. ૪
 કુરમતિ દુર કરી, સૂમતિ પ્રકાશ;
 કહે વારંવાર પ્રભૂ, પર્વત તુજ પાસ. હુંહું. ૫

હોરી. ૧ હીપકચંદી.

સાવરે લીખી જોગ પઠાયો. એ રાગ
 મુને ભર પીયકારી મારી,
 કમારી મુને ભર પીયકારી મારી. ટેક
 બરજોરી કીની મોરી ચુંદડી બીજાધ,
 નવરંગ બીજા મોરી સારી. હરી.
 સાસુ ગાલી ઘેર દેને લગતહે,
 નનંદ મોરી હેઠગારી.
 મુને ડર લાગત બારી. મુનેભર. ૧
 નવી ચોરી મારી કેશરમાંરે જોરી,
 મોહન જોરસેં ફારી. હરી.
 તુમહે ઠાકુર મથુરાં નગરકે,

મેં ગોકુલકી ધ્વજનારી.
 મુખસેં મેં દઉંગી ગારી. મુનેબર. ૨
 લાલ ગુલાલ ઉડત બહુબારી,
 મોહન રંગસેં ડારી. હરી.
 પરબતના સ્વામીને ચરણે નમુંધું,
 તોરી એ ગત હે ન્યારી.
 મોસેં ખારી પ્રેમ કઠારી. મુનેબર. ૩

હોારી. ૨ રાગ ઉપરનો

તોરી બંસીમે જાડુ ડારા, કેડારા તોરી બંસીમે જાડુ ડારા. ૨૬૬
 આરે બંસીહે બનકી લકડીઆં, બાજત મધુરી મધુરી હરી
 બંસી સુનતહોમેં બઈરે દીવાની, છીન લીયે મન મારા.
 ઉડે દીલ ઓ ગીણુગારા. તોરી બંસી. ૧
 બાજત મધુરીઓ બંસી સુનતમે, આઘ બાલક ધર છોડી હરી
 તનમનધન સહુ સોંચે મેં તુજકું, નેત્રે વહે નિરધારા.
 અરેઓ પ્રિતમ પ્યારા. તોરી બંસી. ૨
 જમુનાકે તૂટસેં બંસી બજાઈ, ઐસી બજાઈન કોઈ. હરી
 રેન અધેરી પંથન સૂઝે, ચલ આઘ કાનજી કાળા
 અરેઓ કામણુ ગાળા. તોરી બંસી. ૩
 નંદકુવર તોરે નેન રસીલે. વાગે પ્રેમ કઠારી. હરી
 કરગૃહીલે પરબતના સ્વામી, સુંકરે નેનના ચાળા.
 થયાછોં સ્યામ હમારા. તોરી બંસી. ૪

ધશ્વરનું સ્મરણ કરવા વિષે.

રાગ પ્રભાતિ. ૧

જામલડીરે તને હરીગુણુ ગાતાં, આવડું આજસ ક્યાંથીરે એરાગ
 ચેત મનુષ્ય મનં ચેત મનં ચેતરે, સ્મરણુ કરશી હરીનુરે.
 ફરીફરીને આવો વખત નહિ આવે, જોર અતિછે કળીનુરે. ચેત. ૧
 વરસ થયાં તને સોજળ બ્યારે, પરપયામાં મદમાતોરે;
 ત્રીસ વરસ તારાં એમ વહી ગયાં, નહિ હરી ગુણુ ગાતોરે. ચેત. ૨

સાહ વરસે તારી ગતજ ભાગી, તોયે હરી ગુણ ગાચારે;
 સગાં વહાણોં ક્રોધ સાય નહિ આવે, પઠિ રહેસે સા માચારે. ચેત ૩
 પાપને પુન્ય તુજ સંગરે આવશે, અવરત આવે ક્રોધરે.
 સમરણ કરીસે હરીનું તું હેને, ગાયાને સું રહ્યો મોહીરે. ચેત. ૪
 ક્રોધ આજને ક્રોધ કાલરે જનશે. સંસાર સ્વપ્ના જેવુંરે.
 મમતા તારી અધા હવ મૂઝીદે, નીલ હરિનામ સેવુંરે. ચેત ૫
 દાસ હરીનો પરખત કહેછે, હંતે હરિણ ગાસારે.
 જન્મ મરણનો ફેરારે ટળશે, કોટી જન્મનો પાપ ખોશારે. ચેત ૬

રાગ પ્રભાતી. ૨

હ્રદય છંદ

મેલ પીતાંબરા અંબર માલકે,
 સુરજ ઉગે કેમ સુઈ રહિયે એદેશી
 હવનું ચેતજટ સમરસે શ્રીહરી,
 કાયા સ્વપ્ના પરી જાણતારી
 તું અલ્યા માનવી ક્રોધ સમજે નહિ
 હરી ભજવા તણી રીત સારી. હવનું ૧
 મોહી રહ્યો ગાય ને કષ્ટી કરી કાયને
 જીર વિષે કહે માંડે માંડે
 ફોકટ પ્રધાય હવ અહોનીસ હરમાં
 વિચાર કર નહિ શ્લેષ તાંડે. હવનું. ૧
 વળી મન ધન તણું ધ્યાન તું આદરે
 એજ છે તુજ હરે ભક્તિ મોટી
 હવનું જાણીસે દાર અંદૂકમાં
 આર થઇ જાય મેલકે ટોટી. હવનું. ૨
 એવીછે દેહ આરંગ વાદળ દેરે,

૧ માયા. ૨ જશ. (હ્રદય) ૩ અવાગ. ૪ જેવી રીતે
 વાદળનો રંગ ઘડીઘડીમાં બદલાય છે, તેમ આ શરીરનો
 રંગ પણ પલટાય છે.

સ્વપ્ન માંહે જોતું ભક્ષ કરવું.
 માટે તું તર્ક કર જન્મ સફળ થવા,
 હરી તાણું ધ્યાન રૂદેમાં ધરવું. જીવનું. ૩
 હરીતણું ધ્યાન ધર વંદે જીવ જોડી કર,
 જોયકી જન્મનાં પાપ જતે.
 ભજવું હરધડી પ્રેમ હિરમાં ધરી.
 જીવ કાયાનું કલ્યાણ થાશે. જીવનું. ૪
 હિરગુણ પ્રભુતણા ગાય મુદમાનવી,
 પ્રભૂ તણી મહેરથી યુધ્ધી ફરશે.
 પરખત રંકને પ્રીત પ્રભૂ સું ઘણી,
 દયાલાવી પ્રભુ હુખ હરશે. જીવનું. ૫

ગોપીશ્રીકૃષ્ણને કહેછે.

રાગ પ્રભાતી. ૩

સીદ રોષ્ટા મને વાટમાં સામળા,
 જનવાદો મને મહી વેગવારે,
 વેળા લીલી જશે મહી મુજ નહીં ખપે,
 પાછી ધરખંડ તો કંથ મારે. શીદ. ૧
 મેઢ પીતાંબર દ્રાવસે માહરું,
 સાસુ પુછે તેને સરે કેવું.
 વાટને વાટમાં રોષ્ટા પુરોતમ,
 અમ અખળાસું ઘટે ન જોવું. શીદ. ૨
 લાજ પરખદસું મેલી આ લોકમાં,
 આજ તમ મુજ મંદિર આવો.
 પરખત રંકના સ્વામી સોહામળા,
 લીજીએ આપણે ખુબ દલાવો. શીદ. ૩

રાગ પ્રભાતી ૪.

નિત આ વાટમાં ઘેતું ચરાવતા, હાથે ગેડી પગે પાવડીરે.

ગોપીકા રોકીને સુરે ઉભા રહો, વાટ જૂવે ધર માવડીરે. નિત. ૧
 બેઠસાં મન તણા હુંરે સમજગમ્, કરતુરી વાટસું સોધી મળશે
 પ્રાત કરવી તેછે રીત ધણી દોહલી, આખર આપની એથી ટળશે. નિત. ૨
 મેલો કર માહરો સુરે રોકી રહ્યા. મોહીછું કાન કહું સીરનામી.
 પરખત દાસના નાથને નિરખતાં, જુહે તણી વેદના સર્વવામી. નિત. ૩

હરિ વિના સર્વે જીહુંછે તે વિષે.

રાગ પ્રભાતી પ.

જીવતું તર્ક કર સુરે બેસી રહ્યો,
 હરિભજ સીદ મારેછે ગોથાં.
 બાધને બેનને માતને તાતસાં,
 હરિવીના જાણુ સરવે એ થોથાં. જીવ. ૧
 છોડ્યાં અંત કાળે નહીં તાહરાં,
 માયાને મુખ સુરેછે મોહી.
 પાપને પુ-ય સહી સંગતે આવશે.
 અવરના આવશે સાથ કોઇ. જીવ. ૨
 સાસું સસરો સૌ રહે તજ વેગળાં,
 સાથ આવે નહીં ભામનીરે.
 હરિવીના સર્વ જીહુંછે સંસારમાં.
 ભક્તી કર ભક્તી જીવરામનીરે. જીવ. ૩
 નામ લેતાં હરિ નિંદ આવે ધણી,
 કર્મ હીણુ નોંદા કરપારકીરે.
 અમુલ્ય હીરો તે ખુળમા રોળાયો.
 ભક્તી કર ભક્તી કહું નરનકીરે. જીવ. ૪
 શમરને શ્રીહરી મેલ લવરી પરી,
 ભક્તી કર જોયકી તુંજ તરસે.
 કવણુછે કવણુનું તારને માહરં,

૧ વેગળી. ૨ કોણુ.

(૪૫)

એનો સરવે ખાઈ ખોખું કરશે. જીવ ૧:
હરીતણું ધ્યાન ધર વંદજીવ જોડીકર,
જે થકી જન્મનાં પાપ જાયે
પરબત રંકના સ્વામીને સેવતાં
જીવ કાયાનું કલ્યાણ થાયે. જીવ. ૬

હનુમાન સીતાપ્રતેને કહેછે.

રાગ પ્રભાતિ.

સૈયર દુખ સું દાખવું, મન બડકે બજેછે. એરાગ.
તર્ત જોલ્યા હનુમાનજી લાગી લેસનવાર
માતા કહો તેમ હું કરું, બાળું લંકાતતકાળ તર્ત. ૧
કહોતો રાવણના કુળને, સ્વાદ કરીને આખું
કહોતો સ્કંધે જોસારીને મધ્ય દરિયામાં નાંખુ તર્ત. ૨
હું કહું મારી માતને, ચિંતા લેશન કરીયે
સંકટ સમે દુઃખવેડીયે, ધ્યાન ધણીનું ધરીયે તર્ત. ૩
રામ રટણુ કરે તાહર, વહે આંસુની ધાર,
વિર બન્યો આરોગ્યછે, સમાચારછે સારા તર્ત. ૪
આવેછે મારા રામજી માતાનું દુઃખ હરવા,
હેત કરી મને મોકલ્યો, સુધ આપણી કરવા. તર્ત. ૫

ઓછવના રાગનાં રસીક પદો.

પદ ૧ છું

શીરે વેણુતો વગાડી વાલીડે અમને મોહાર
વેણુતો વગાડી. ટેક.
વેણુ વગાડી અમને માયા લગાડીવાલ,
પ્રેમની કટારી મૂનેમારી વાલીડે. ૧
વેણુ સુણીને રાશ રમવા આવી હું વાલા.

૧ પતિનું. ૨ મોરલી.

(૪૬)

ભોળવી ભૂઝાપી ગયા ઢાડી વાલીડે. ૨
સખ ગલીયન ગલી હુંડ શીરીહું વાઝા.
નવરંગ ફાડી મોરી સાડી વાલીડે. ૩
પરખતનાં સ્વામી મજો ચરણે નમુંધું વાઝા
દરસન દોને રાત દાડી વાલીડે. ૪

૫૬ ૨

મંદીરે આજતો પધારો,
વાલીડા મારે મંદીરે આજતો પધારો. ટેક.
આજરે પધારો જનના તાપ વિદારો વાઝા
રૂણ રટે જીવ મારો. વાલીડા. ૧
જસોદાના જાયા મારી બાળુધું કાયા વાઝા
પછી કહેા વાંકશો અમારો વાલીડા. ૨
કાલાવાઝારે નંદલાલા કરજું વાઝા,
નથી રાખતા કંઈ આરો વાલીડા. ૩
ભમર પલંગ પર રંગ રમીશું વાઝા
આંખતો કરી અ-સારો વાલીડા. ૪
પરખતના સ્વામી મારો હસ્ત ગૃહીલો વાઝા
પ્રીત તણો છે પંથન્યારો વાલીડા. ૫

૫૬ ૩

પ્રીતરે આસી લગાડી કાનુડા અમને
પ્રીતરે આસી લગાડી. ટેક.
આસી લગાડી મુને લિંઘતી જગાડી વાઝા.
મંદીરે લઈ મોલ પમાડી. કાનુડા. ૧
છતર પલંગપર રંગ રમાડી વાઝા
નવરંગ સાડી મોરી ફાડી કાનુડા. ૨
ઘેર જાવાદો અમને કમળાપતીરેવાઝા
કહેયી આવડી લો કાડી કાનુડા. ૩

(૪૭)

પરબતના સ્વામી અમથી અળગાના રેશો વાલા
રૂંવે રૂંવે રહો પરવારી કાનુકા. ૪

પદ ૪

કાનુકો કપડીરે આસો ઓ બેની પેલો કાનુકો
કપડીરે આસો ટેક.

કુંજની ગલીમાં મુને ભૂલી પાડીને વાલા
દેખ ગયોરે દીકાસો. ઓબેની.

કામળુગાળા મૂકો આંખ્યો તણુ આળા વાલા
ગાળ મારા મુખની આસો ઓબેની.

વાયદો કરીને ફરિ નેનમાં સમજવી વાલા
પછી ફર્યાં જઈ રહ્યા વાસો ઓબેની.

પરબતના સ્વામી એમ કપટ ન કીજો વાલા.
અરણુ કમળ પદ પાસો. ઓબેની.

આજ કાલના કવિ વોપે.

મનહર છંદ.

આજ કાલ કવિરાજ કવિતા કરેછે ઘણા
સુ કવિની પદ્ધતિમાં, બેસવાને સ્થાયજો;
પુરુષ થઈને કદી, આંખ આંજો અણીયાળી
સોળ શણુગાર પેરે, કામની સું થાયછે
રસ અલંકાર અને, તાલની પીછાન નહી
અધોતની પેઠ, અહીંતહીં ભટકાય છે;
કહે પરબત એમ, સાંભળો રસીલાજન
ગૂંચીના કહોભાઈ, જ્ઞાતી સું થવાયછે ? ૧
આરીમા વસીને જમીન, નીજ ઉરમાં પુલાય
ગ્રીષ્મ રતુજ ફેરી, ગરમી સું જાણશે;

૧ રહેશો. ૨ રાતના આગીયા. ૩ જળ. ૪ માંછડું.

પાડ કે ડુંગર નીજ, નજરે જોયાજ નથી
 કંકર પેખીને, અચરજ ઉર આણસે;
 ગરીબને ગેહજેહ, ભાખરીને કાજરહે
 ઠાકોર તણાજ ઠાઠ, કેમ કરી જાણસે;
 કહે પરબત એમ, સાંભળો રસીલા જન
 સુંઠ ગાંગડો મળેથી, ગાંધી સું પીછાણસે? ૨

વાંચનાર સાહેબોને વીનંતી.

રાગ ઇંદ્રસલામાં ગવાતી ઢબનો.

વાંચનાર સાહેબો, ખુશી થયાકે નહી;	
અલ્પ ખુદીથી બનાવ્યો, મંથ આ સહી.	૧
રાગછે અનેક માંહી, યારો શોભતા.	
વાંચી વાંચી વાંચી મીત્ર, ખુશી બહુ થતા.	૨
છપાવવાનો તેમણે, મત આપીયો મને.	
ચુક માફ કરજો મીત્ર, કહુંધું આપને.	૩
જો પસંદ પડેનો આપ, પત્ર લખજો.	
કાંમત કરતાં ટીકીટ એક, વધુ મોકલજો.	૪
નાટપેડ પત્ર મીત્ર, લેવાતો નથી.	
માટે તે લખશો નહીં, હું કહુંધું કથી.	૫
સાફ અક્ષરે અને વલી, કાલી સાહીથી.	
લખવાપત્ર કરણાકર, જો મીત્રતાઈથી.	૬
વાંચનાર સાહેબોના, મીત્રછે અમે	
સલામ છેલ્લી વેઢીતે, સ્વીકારજો તમે.	૭

અગાઉથી આહુક થનારા સાહેબોનાં

મૂખારક નામની યાદી.

જાણીત.

- ૧૦ મારા પ્યારા દોસ્ત, વ્યાસ, નાથાભાઈ મૂળજી.
 ૪ શા દીપચંદ તલકચંદ, ૧ માસ્તર ડાહ્યાભાઈ ભોગીલાલ
 ૨ શા મોહનલાલ દુલવદાસ. ૨ શા. બાપુશેઠ હરજીવનદાસ.
 ૧ શા વિઠલ ગીરધરદાસ. ૧ શા. શીવચંદ નાથાભાઈ.
 ૧ શા રણછોડદાસ વીરચંદ ૧ શા. જ્ઞેહાભાઈ ભાવચંદ.
 ૧ શા ખુબચંદ પાનાચંદ ૧ શા. કુલચંદ પરસોતમ.
 ૧ શા. ખીમચંદ પરસોતમ ૧ શા. હીરાલાલ નંદલાલ.
 ૧ શા. નેમચંદ દીપચંદ ૧ શા. રતનચંદ નરસી.
 ૧ શા. હરચંદ નિયાલ. ૧ શા. નાથા હરજીવનદાસ.
 ૧ શા. દલસુખ શીવચંદ. ૧ શા. દલીચંદ રવચંદ.
 ૧ શા. નાથા રણછોડ ૧ શા. મોતીલાલ નાથાભાઈ.
 ૧ શા. કહાનદાસ કરસનદાસ ૧ શા. ગજાબચંદ કેસવજી.
 ૧ શા. ચુનીલાલ મોહન ૧ ભટ મુળજી માધવરામ ડેરાવાળા
 ૧ મી. માધવસંગ ગૂમાનસંગ ૧ મી. હટીસંગ પ્રભાતસંગ.
 ૧ મી. નારસંગ વાઘ્યાજી ૧ મી. બહાધર પાડસંગ.
 ૧ મી. ગલાબસંગ ગંભીરસંગ ૧ મી. વજેસંગ હમીરસંગ.
 ૧ મી. દીપસંગ હીમતસંગ ૧ મી. માધવસંગ વજેસંગ.
 ૧ મી. ખેચરસંગ સખાજીસંગ ૧ મી. જ્ઞેસંગ કહાભાઈ.
 ૧ મી. ગંભીરસંગ બાપુ ૧ મી. સોમભાઈ ગંભીરસંગ.
 ૧ શા. કહાભાઈ ગોકળ ૧ ધાંચી નાથાલાલ.
 ૧ હરજી રણછોડ ગોવંદ ૧ છીપા. લાખા અભરામ.
 ૩ મી. અરદેશર નસરવાનજી ૧ છીપા. લાલા જીસખ.
 ૧ સેયદ. હાસમ કાતુ ૨ વહોરાવા અભરામ હમર.

૨૫ છીપા. બાઈજી જુસખ ૪ કોળીવા કાળીદાસ માધવ,
 ૧ સોની કહાનજી પીતાંબર ૧ વહોરાવા આદમ અક્ષી.
 ૧ વહોરાવા બગસ સલેમાન ૧ કોળીવા. લખા રૂઝનાથ.
 ૧ સુયાર. જોઈતારામ કુબેર ૧ વહોરા ઈબરામજી નુરદીન.

વાગરા.

૧ દવે સોમેશ્વર દયારામ સે. ક. શ. જ. કો. કારકુન.

તરસાલી.

ભરથાણા.

૧ મતેક પા અબદુ ખાસ. ૧ શા. નાથા ધરમચંદ

ભરૂચ.

૧ ચીફકોનસ્ટેબલ સાહેબ જીવાજી જેસંગ.

૧ શા. અંબાદાસ ગુલામચંદ.

નાંદોદ.

અંગારેશ્વર.

૧૦ આરોટ. નાથાબાવા કાકાબાવા ૧ શા. દેવચંદ પીતાંબર.

૧૦ માસ્તર. ગોપાલજી દેશાઈ. ડભાલી.

મીયાગામ.

૧૦ શા. સુનીલાલ મોહાલ ૧ કારકુન છોટાલાલ મુળજી.

૧ માસ્તર છગનલાલ જમનાદાસ. ૧ શા. જગજીવન વૃજલાલ

૧ મેં. ગણુપતરામ હરીવલ્લવ. ૧ હા. ગુમાનસંગ ભભૂતસંગ

૧ પડીઆર. રામસંગ મોડસંગ. ૧ દરજી કાલીદાસ મોરારજી

૧ વેરાગી ગંગારામ રણછોડ ૧ શા. મગનલાલ જેરામ.

૧ શા. સુનીલાલ લલ્લુ

ભરથાણા

૧ અટાલીયા બાઈબાજી બાધરસંગ ૧ કલ્યાણસંગ છીનાબાવા

૧ મીં. જોડીસંગ સોમસંગ. ૧ મીં. છતરસંગ વજેસંગ.

૧ મહેતા વંદ્રાવન. ૨ શા. કેશવલાલ અનોપચંદ

૧ શા. જગજીવન એચર ૧ પા. કાકાભાઈ કાળીદાસ.

૧ પા. ધુળા બદવ. ૧ મહેતા ધનેશ્વર

(૫૧)

કરજાણુ

૧ શા. ત્રીભોવન અમરચંદ. ૧ કાઠીઆ લલ્લુ અમયા.

૧ સરકારી રકુલ હેડમાસ્તર. કરજાણુ.

સાઠલી

સૂરવાળા

૧ જાની અમરતલાલ દામોદર. ૫ મહેતા સુરજરામ રામશંકર.

પારખેત

પોર

૧૦રાજ, કહાનસંગ કાળાભાઈ.

૧ કાપાધ્યા સૂરજરામ દલપતરામ

સરભાણુ

ટંકારીયા

૧ શા. ત્રીભોવન નાથાભાઈ.

૧ શા. વનમાળી મીઠાલાલ.

ચોડારી

માંગરોલ

૧ શા. નરોત્તમ વલ્લવ

૧ પરેત ભૂલાભઈ નરભેશંકર

ઈલાવ.

૧૦ માસ્તર જોડાલાલ દામોદર.

ઝણુર કન્યા શાળા

૪ વિદ્યાર્થી. એન મંછાયા. ૧ વિદ્યાર્થી. એન પરસન.

૧ વિદ્યાર્થી, એન નંદ્યા. ૧ વિદ્યાર્થી. એન દિવળી.

નિકોરા

૧ માસ્તર આદીતરામ રાયજી.

૧ વાંસીયાઠાકોર કુબેરસીંગજી હરીસીંગજી.

